

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

ENGELLİ BİREYLERİN TOPLUMSAL HAYATA KATILIMLARININ GÜÇLENDİRİLMESİ, KARŞILAŞTIKLARI SORUNLARIN TESPİT EDİLMESİ VE BU SORUNLARA KALICI ÇÖZÜMLER ÜRETİLMESİ AMACIYLA KURULAN

MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU

(10/434, 2104, 2716, 2717, 2718, 2719)

TUTANAK DERGİSİ

5'inci Toplantı

22 Ekim 2025 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mehmet Muharrem Kasapoğlu'nun, Komisyonun çalışmalarına, bugünkü gündemine ve erişilebilirliğe ilişkin açıklaması

III.- SUNUMLAR

1.- Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürü Murat Baştor'un, ulaştırmanın bütün modlarında erişilebilirlik anlamında Bakanlık olarak yaptıkları çalışmalar hakkında sunumu

2.- Türkiye Belediyeler Birliği Hukuk İşleri Müdürü Zeliha Dikyol'un, belediyelerde engellilere yönelik yürütülen hizmetler hakkında sunumu

IV.- MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONLARI

A) Görüşmeler

1.- Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürü Murat Baştor ve Türkiye Belediyeler Birliği Hukuk İşleri Müdürü Zeliha Dikyol'un yaptıkları sunumlara ilişkin görüşme

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
ENGELLİ BİREYLERİN TOPLUMSAL HAYATA KATILIMLARININ GÜÇLENDİRİLMESİ, KARŞILAŞTIKLARI SORUNLARIN
TESPİT EDİLMESİ VE BU SORUNLARA KALICI ÇÖZÜMLER ÜRETİLMESİ AMACIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI
KOMİSYONU

(10/434, 2104, 2716, 2717, 2718, 2719)

-----0-----

5'inci Toplantı

22 Ekim 2025 Çarşamba

-----0-----

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Engelli Bireylerin Toplumsal Hayata Katılımlarının Güçlendirilmesi, Karşılaştıkları Sorunların Tespit Edilmesi ve Bu Sorunlara Kalıcı Çözümler Üretilmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu saat 14.37'de açıldı.

Komisyon Başkanı Mehmet Muharrem Kasapoğlu, Komisyonun çalışmalarına, bugünkü gündemine ve erişilebilirliğe ilişkin açıklama yaptı.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürü Murat Baştor tarafından, ulaştırmanın bütün modlarında erişilebilirlik anlamında Bakanlık olarak yaptıkları çalışmalar,

Türkiye Belediyeler Birliği Hukuk İşleri Müdürü Zeliha Dikyol tarafından, belediyelerde engellilere yönelik yürütülen hizmetler,

Hakkında sunum yapıldı.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürü Murat Baştor ve Türkiye Belediyeler Birliği Hukuk İşleri Müdürü Zeliha Dikyol'un yaptıkları sunumlara ilişkin görüşme yapıldı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, saat 16.45'te toplantıya son verildi.

22 Ekim 2025 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.37

BAŞKAN: Mehmet Muharrem KASAPOĞLU (İzmir)

BAŞKAN VEKİLİ: Jülide SARIEROĞLU (Ankara)

SÖZCÜ: Fatma ÖNCÜ (Erzurum)

KÂTİP: Fevzi ZIRHLIOĞLU (Bursa)

----- 0 -----

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Çok kıymetli Komisyon üyelerimiz, hem Ulaştırma Bakanlığımızın hem Türkiye Belediyeler Birliğinin kıymetli temsilcisi misafirlerimiz, değerli Komisyonumuzun emektarı uzman arkadaşlarım, çok kıymetli basın mensupları; sizleri saygıyla selamlıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mehmet Muharrem Kasapoğlu'nun, Komisyonun çalışmalarına, bugünkü gündemine ve erişilebilirliğe ilişkin açıklaması

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Malumunuz, bu hafta 5'inci Toplantımızı gerçekleştiriyoruz. Engelli bireylerimizin sorunlarının tespitine yönelik yoğun bir şekilde çalışma sarf ediyoruz hep birlikte ve bu çalışmaları doğrudan gerçekleştiriyoruz, çözüm odaklı bir anlayışla, yapıcı bir mantıkla ve pratik bir felsefeyle çalışıyoruz ve bugün de aslında çok önemli bir gündem maddesini konuşacağız, erişilebilirliği konuşacağız. Hayatın her alanındaki erişilebilirlik, özellikle ulaştırmada, sokakta, mahallede, çarşıda, pazarda, otobüste, kaldırımda, metroda, tramvayda, şehirlerarası ulaşımda erişilebilirlik nerede, nasıl algılanıyorsa, her bir şekilde masaya yatıracağız ulaşım boyutuyla ve tabii ki kentsel altyapı boyutuyla da ayrıca bunu birlikte değerlendireceğiz.

Tabii ki hepimizin bildiği gibi erişilebilirlik, bireylerin toplumsal yaşama tam katılmasının temeli. Erişilebilirlik olmadan yaşama tam katılmak mümkün mü? Değil. Tabii ki bir bireyin kaldırımda yürüebilmesi, kaldırımdan yola inebilmesi, karşıya geçebilmesi, toplu taşımayı otobüsüyle, minibüsüyle, tramvayıyla, metrosuyla, efendim, uçağıyla ve hatta ticari taksisiyle kullanılabilmesi ve kamu binasına, gerek kamu hizmetlerinde gerek diğer hizmetlere ulaşımı ve erişimi ve bu vesileyle hayata tam ve bağımsız katılımı; hedef bu, amaç bu. O yüzden, biz, erişilebilirliği sadece bir teknik düzenleme olarak görmüyoruz, bir hak olarak görüyoruz, vicdan olarak görüyoruz, bir adalet meselesi olarak görüyoruz. İnaniyorum ki bugün, burada, hem Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığımızdan hem de Türkiye Belediyeler Birliğimizden çok kıymetli bilgiler alacağız, sunumlar dinleyeceğiz ve bu sorunlar bize merkezi idareden yerel yönetimlere kadar "Erişilebilir şehirler" hedefimizde ne aşamada olduğumuzu göstermesi açısından önemli veriler sunacak.

Tabii, değerli arkadaşlar, amacımız, mevzuatta var olan düzenlemeleri sadece kâğıt üzerinde görmek değil, bunların sahada nasıl karşılık bulunduğunu görmek. O yüzden, Komisyon olarak sahadayız ve sahadaki tespitlerimize de devam edeceğiz. Tabii ki erişilebilirlikteki başarıyı da sadece asansör sayısıyla, rampa genişliğiyle ya da kaldırım yüksekliğiyle değil, hayata katılabilen her bir bireyimizin memnuniyetiyle ölçeceğiz, ölçüyoruz da. O yüzden, bugün, burada ortaya koyacağımız her bir kıymetli fikir, her bir öneri, her bir katkı daha erişilebilir bir Türkiye için atılmış bir adım olacak. O yüzden, biz, Komisyon olarak bu konuların sadece araştırmacısı değil, hem takipçisi olacağız hem hızlandırıcısı olacağız, hızlandıracağız süreçlerle birlikte. Bu, bizim için araştırmak kadar hatta daha da kıymetli. O yüzden, ben bugün, burada bulunan hem Komisyon üyelerimize ve hem de bugün bize sunumlarıyla çok önemli katkılar verecek değerli misafir arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum ve toplantımızın hayirlara vesile olması dileğiyle açıyorum.

Tabii, önce Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı sunumunu dinleyeceğiz.

Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürü Murat Bey, buyurun, söz sizde.

III.- SUNUMLAR

1.- Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürü Murat Baştor'un, ulaştırmanın bütün modlarında erişilebilirlik anlamında Bakanlık olarak yaptıkları çalışmalar hakkında sunumu

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI ULAŞTIRMA HİZMETLERİ DÜZENLEME GENEL MÜDÜRÜ MURAT BAŞTOR - Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, çok değerli Komisyon üyeleri; Bakanlığımız adına sizleri saygıyla selamlıyorum.

İsmim Murat Baştor. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürü olarak görev yapıyorum.

Bugün, ulaştırmanın bütün modlarında erişilebilirlik anlamında Bakanlık olarak ne gibi çalışmalar yapıyoruz, gerek mevzuatsal olarak gerek sahada uygulama anlamında bir sunum hazırladık. Sizlere hızlıca, bilgilerimizi, çalışmalarımızı aktarmak isterim.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı olarak yatırımlarımızı mobilite, lojistik, dijitalleşme odağında, insan, yük ve data hareketliliğini sağlayacak şekilde yapıyoruz. Her adımda farklılıkları ortadan kaldıran bir ulaşım ağı oluşturma hedefi doğrultusunda ilerliyoruz. Ulaşım zincirinin tüm halkalarının toplumun her kesimini kapsayacak şekilde erişilebilir olması için ulaşımda erişilebilirlik amacıyla uygulanacak politikaları, katılımcı, sistematik ve bütünsel bir yaklaşımla koordinasyon içinde yürütülmesi için çalışmalar yürütüyoruz.

Tabii, bu doğrultuda temel amacımız, hiçbir ayırım gözetmeksizin, yaşlı, engelli ve her vatandaşımız için bir yardım değil, hak temelli hizmet yaklaşımını da benimsiyoruz. Bu kapsamda, bir noktadan diğerine seyahat sırasında kesintisiz ve güvenli bir

şekilde bireysel olarak hareket edebilmeyi, diğer bireylerle eşit koşullarda ulaşım hizmetlerinden yararlanabilmeyi, ulaşım zincirinin her halkasında erişilebilirliğin kesintisiz sağlanabilmesini amaçlıyoruz.

Tabii, bu yol haritasını oluştururken tüm sivil toplum kuruluşları, ilgili kamu kurum, kuruluşları ve belediyelerle birlikte oluşturduk ve oluşturmaya da gayret ediyoruz. Ulaşım hizmetlerinin her yerde, herkes için ve her zaman erişilebilirliğinin sağlanabilmesi amacıyla yeni ulaşım girişimlerinin tamamen erişilebilir olmasının sağlanmasını, ulaşımında erişilebilirlik dikkate alındığında ortaya konulmuş olan hizmetlerin mümkün olan en yüksek ölçüde uyarlanarak erişilebilir hâle getirilmesini de amaçlıyoruz.

Sektörel hizmetler ve faaliyetleri ayrı ayrı başlıklar hâlinde hazırladık. Öncelikle demir yolu ve hava yolunda Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı olarak "turuncu masa" erişilebilir ulaşım hizmet noktalarıyla engelli vatandaşlarımızın ulaşım süreçlerini kolaylaştırmaya çalışıyoruz. Engelli vatandaşlarımızın terminallerde güvenli dolaşımını sağlayarak sosyal hayata katılımlarını desteklemek amacıyla "Turuncu Masa Erişilebilirlik Ulaşım Hizmet Noktası Uygulaması"nı başlattık ve havalimanlarımızda ve tren garlarımızda uygulamalarımızı sahada başlattık ve bütün garlarda bütün havalimanlarında amacımız bu hizmetin aktif olarak verilebilmesi. 26 yüksek hızlı tren garında ve 3 havalimanımızda şu anda turuncu masa destek noktaları ve "kiosk"ları hizmet vermekte olup diğer hava limanlarımızda da az önce belirttiğim gibi engelli destek noktaları bulunmakta. Turuncu masa hizmeti, 2019 yılında başlatıldı ve bugüne kadar 79.696 engelli yolcumuz faydalandı ve bu uygulamada vatandaşlarımızın ihtiyaçları karşılanıyor ancak "Bir memnuniyet var mı, memnun edebiliyor muyuz?" şeklinde yaptığımız araştırmalarda da yüzde 80'in üzerinde bir memnuniyet değeri karşımıza çıkıyor.

Demir yolu sektöründe yine son on yılda engelli yolculara yönelik ücretsiz tren seyahati sayısında büyük artış sağlandığını görüyoruz. Türkiye'de demir yolu ulaşımında yüzde 40 ve üzeri engel oranına sahip engelli yolcular yüksek hızlı tren ve ana hat trenlerinde ücretsiz seyahat hakkından yararlanmakta. Bu kapsamda, engelli bireyin yanında bulunan bir refakatçi de ücretsiz olarak seyahat edebilmekte. Son on yılda yüksek hızlı tren ve ana hat trenlerinde yolcu indiriminden 9 milyon 848 bin, yaklaşık 10 milyon engelli yolcumuz yararlanmış.

Personellerimize de verdiğimiz erişilebilirlik eğitimini ve engelli vatandaşlarımıza yönelik hizmet kalitemizi de daha da iyileştirmeyi amaçlıyoruz. Engelli vatandaşlarımıza verdiğimiz hizmet seviyesini yükseltmek için kabin görevlisi, gişe memuru, turuncu masa ve taşıyıcı görevlilere yönelik de Türkiye Sakatlar Federasyonu arasında Eğitimde İşbirliği Protokolü kapsamında Türkiye Sakatlar Federasyonunun görevli uzmanları tarafından eğitimler verildi. Ayrıca, Bakanlığımız tarafından erişilebilir ulaşım vizyonumuz kapsamında tüm ulaşım modlarına yönelik 2025 yılı itibarıyla toplamda 4 binin üzerinde katılımcıya erişilebilirlik eğitimi verildi.

Demiryollarında altyapı, üstyapı ve araçların erişilebilirliğini iyileştirerek engelli vatandaşlarımızın seyahatlerini kolaylaştırmayı amaçlıyoruz demiştik. 536 gar ve istasyon engelli yolculara uygun şekilde düzenlendi. Tren setlerinde toplam 275 tekerlekli sandalye alanı bulandırıldı, ana hat ve bölgesel trenler için 43 adet seyyar rampa kullanılmakta hâlihazırda, yüksek hızlı trenler için 20 adet ilave rampa alınarak ilgili iş yerlerine dağıtıldı, 30 adet ana hat vagonu engelli erişimine uygun hale getirilmiş ve 2018'den itibaren Doğu ekspresi, Van Gölü ekspresi, Güney ekspresi, İzmir Mavi ve Konya Mavi trenlerinde hizmet vermeye başladı. 2021 yılına ilave olarak beş adet pulman vagon engelli erişimine de uygun şekilde dönüştürülerek hizmete alındı.

Millî tren projeleri ve yeni üretilen araçlar engelli erişimine uygun şekilde tasarlandı ve üretimlerini de biz bu şekilde yapmaya başladık. Görme engelliler için kabartma yazılı koltuk ve vagon numaraları içeren dokunsal rehberlik sistemi bulunmakta. Her tren setinde tekerlekli sandalyeli yolcularımız için iki kişilik oturma alanı, engelliye uygun WC, tekerlekli sandalye yeri, uygun iniş-biniş kapısı gibi erişim düzenekleri de yer almakta. Tekerlekli sandalye alanı acil durum alarm sistemleriyle de donatılmış durumda. Erişime uygun kapılar, hareketi kısıtlı yolcuların rahatça inip binmesine olanak sağlayacak şekilde de genişliğe uygun yapılmakta.

Kent içi raylı sistemlerde de, yine, herkes için erişilebilir ve konforlu ulaşımı sağlamak için standartlara uygun tasarımları da hayata geçiriyoruz. Bakanlık projelerinde tüm ulaşım hatları erişilebilirlik esas alınarak tasarlanmakta ve Türk Standartları ve ISO Standartları gözetilmekte. Toplu taşıma istasyonlarına erişimi kolaylaştırmak amacıyla asansör, yürüyen merdiven, rampa ve yürüyen yol gibi sistemler projelere entegre edilmekte. İstasyon ve geçiş alanlarında sesli, görsel yönlendirmeler ve haritalarla yolcuların yön bulması kolaylaştırılmakta. Kent içi raylı sistem araçlarında sesli-görsel anons sistemleri de kullanılmakta. Yine, yaşlı, hamile ve engelli yolcularımız için özel oturma alanları, uyarılar ve çıkış kapılarına yakın koltuk düzenlemeleri de tasarlanmakta.

Hava yolu sektöründe, yine, havalimanlarında da erişilebilirlik standartlarını yaygınlaştırmak için kapsayıcı uygulamaları hayata geçiriyoruz. Engelsiz Havaalanı Projesi'yle havaalanlarında hizmet veren tüm kuruluşların hareket kabiliyeti kısıtlı yolculara herhangi bir ek ücret talep etmeden diğer yolcularla eşit şartlarda seyahat edebilmelerini sağlayacak imkânları sunması amaçlanmakta. Proje kapsamında 75 adet işletmeye "Engelsiz Havaalanı Kuruluşu" unvanını verdik. Engelli veya Hareket Kabiliyeti Kısıtlı Hava Yolu Yolcuları Talimatı 2015 tarihinde yayınlandı. Daha önceden, bu belge, sadece bir belge olarak verilirken, bununla ilgili Sivil Havacılık Genel Müdürlüğümüz tarafından bir talimat yayınlanarak bütün havalimanlarına, havalimanı işletmecilerine bu talimat gönderildi. Engelsiz Havalimanı Projesi uygulaması talimatla zorunluluk hâline getirildi. Özellikle İstanbul Havalimanına değinmek isterim. İstanbul Havalimanı engelsiz hava yolu ulaşım hizmeti alanında dünyada öncü uygulamalara sahip bir havalimanımız. Asistanlık hizmeti, asistan çağrı noktaları, yolcu yakınları için tekerlekli sandalye, kent içi otobüs erişim, erişilebilir taksi, erişilebilir metro, engelli araç park noktaları, engelli yolcu indirme-bindirme noktaları, kılavuz yollar, erişilebilir rota, Rota Yanımında uygulaması, engelli tuvaleti, yetişkin bakım odaları, Ayçiçeği Yaka Kartı gibi birçok uygulamayla engelli vatandaşlarımızın hizmetini görmekte. Özellikle Ayçiçeği Yaka Kartı uygulamasıyla hareket kabiliyeti kısıtlı vatandaşlarımızın bu kartı yakalarına takmasıyla uluslararası havalimanlarında, anlaşması olan havalimanlarında da bir görünürlük, bir farkındalık sağlayarak gittikleri ülkelerde de bu tür hizmetlerden yararlanabilmekteler.

Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Yönetmeliği kapsamında havalimanlarımızın çoğunluğu Erişilebilirlik Belgesi almış olup çalışmalarımız bu alanda da hızla devam etmekte. Bu kapsamda, havalimanlarında danışma ve "check-in" bankoları, rampalar,

otoparklar, asansör, zemin döşemeleri, engelli telefonları ve yönlendirme sistemleri erişilebilirlik standartlarına uygun şekilde düzenlendi. Erişim kolaylığı sağlamak amacıyla yeme içme alanları, giriş-çıkış kapıları ve dinlenme alanlarında gerekli fiziksel iyileştirmeler de yapıldı.

Hava yolu seyahatlerinde engelli yolculara özel indirimler de gerçekleştiriyoruz. Hava yolu firmaları aracılığıyla gerçekleştirilen seyahatlerde engelli yolcularımız yurt içi biletlerde yüzde 20, Türkiye çıkışlı ve varışlı yurt dışı biletlerde ise yüzde 25 indirimden faydalanmaktadır. 2024-2025 yıllarında yaklaşık 4 milyon 578 bin hareket kabiliyeti kısıtlı yolcumuz bu indirimden faydalanmış, yaklaşık 4,5 milyon.

Kara yolu ulaşımında da engelli yolculara indirimli ve erişilebilir seyahat imkânları sunuyoruz. Engelli vatandaşlarımız, Karayolu Taşıma Yönetmeliği çerçevesinde yüzde 40'a kadar indirim imkânından faydalanarak şehirlerarası otobüsle seyahatlerini gerçekleştirebilmekte. 2024-2025 yıllarında 3,4 milyon engelli yolcu bu indirimden faydalanmış,

Otoyol tesislerinde de, yine, engellilere yönelik donanımlar ve denetimleri artırdık. Otoyol güzergâhlarında engelli vatandaşların ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla park ve servis alanında engelli tuvaleti, özel park alanları, rampalar ve hissedilebilir yüzeyler bulundurulmakta. Bu alanlarda bulunan görevli personel ve kiracı firmalar eksikliklerin giderilebilmesi için gerekli çalışmaları yürütmekte, idareміz tarafından da düzenli olarak uyarılar yapılmakta.

Kara yolu taşımacılığında engelli yolcularımıza yönelik bazı imkânlar getirdik. Özellikle kara yolu taşımacılığına ilişkin verilen tüm hizmetlerde engellilerin kolaylıkla ve yeterli derecede yararlanması için gerekli tedbirlerin alınmasına yönelik zorunluluklar getirdik. Engelli bireyleri taşıyacaklar için yetki belgelerinde muafiyetler sağladık. Otobüs terminallerine engelli bireylerin ihtiyaçlarını gözeterek şekilde rampa, asansör ve benzeri uygulamaların yapılması zorunluluğu getirdik. Görme engelli yolcuların sertifikalandırılmış rehber köpeğiyle birlikte otobüse binmesine imkân sağladık.

Kaldırım ve otopark erişim engellerine karşı etkin denetimler de gerçekleştiriyoruz. Engelli otoparkı ve kaldırım işgallerinin önlenmesine yönelik denetim çalışmaları ilgili birimlerle koordineli bir şekilde devam etmekte. Bu kapsamda, 2022 Nisan ve 2025 Mart döneminde bu konuda yaklaşık 3 milyon denetim yapılmış ve 1,5 milyon adet cezai işlem uyguladık.

Gemilerde de, deniz yolunda da erişilebilirliği sağlamak için teknik ve idari düzenlemeleri gerçekleştiriyoruz. Gemilerin Teknik Yönetmeliği'nin "Yolcu Gemilerinde Hareket Yeteneği Kısıtlı Olanlarla İlgili Ek Emniyet Gereklere" başlıklı 106'ncı maddesinin alt başlıkları olan gemiye erişim, güvertede araç parkı, asansör, konaklama, merdivenler ve tırabzanlar, koridorlar ve kapılar, güverte ve zeminler, kamaralar, lavabolar, işaretler ve alarmlar konularında ilave kurallar getirdik.

Haberleşme alanında kargo tesliminden ATM'ye, iletişimden bankacılığa herkes için erişilebilirlik hizmet sunmaya gayret ediyoruz. 2025 yılı itibarıyla engelli bireylerin kurye kargo gönderilerine özel yüzde 20 indirim kampanyası gerçekleştirdik. Bu kampanyada şimdiye kadar 5.589 engelli vatandaşımız faydalandı. Ayrıca, görme engellilere özgü işaretler veya sesli kayıtlar içeren gönderiler özel hizmet ücretleri hariç olmak üzere ücretsiz olarak kabul edilmekte, sevk ve teslimatı sağlanmakta.

Tüm iletişim operatörleri tarafından engelli kullanıcılara yönelik yüzde 25 indirim-fayda sunulmakta. Engelli Dostu Numaralar Projesi kapsamında işitme ve konuşma engelli bireylerin hizmetlere kolaylıkla erişimini sağlamak ve taleplerini iletebilmelerine imkân tanımak amacıyla SMS hattı üzerinden iletişim desteği sunulmakta. Görme engelliler için Braille alfabesiyle donatılmış 60 PttMatik cihazı hizmete sunuldu. Ayrıca, 45 cihaz ortopedik engellilere uygun şekilde kuruldu. Toplam 1.580 PttMatik'te ise sesli işlem yapılabilmesine olanak tanıyan kulaklık girişli yazılım kullanılmakta. Yine, haberleşme alanında çağrı merkezleri hizmetlerinde erişilebilirlik ilkesiyle daha kapsayıcı bir hizmet anlayışı benimsenmekte.

Engelli bireylerin kamu hizmetlerine eşit erişimini sağlamak amacıyla e-Devlet kapısı dâhil olmak üzere tüm iletişim hizmetleri erişilebilir hâle getirildi. E-Devlet'te Engel Yok Projesi kapsamında tüm sayfalar erişilebilir standartlara uyarlanmış, işaret dili bilen çağrı merkezi personeliyle görüntülü destek başlatıldı. Ayrıca, BTK, ALO 123, PTT, TCDD tarafından yürütülen uygulamalarla işitme ve konuşma engelli bireylere görüntülü görüşme, çevrim içi yazılı destek ve işaret diliyle iletişim imkânı sağlanarak kamu hizmetlerine erişimde kapsayıcılık güçlendirildi.

"Herkes İçin Hareketlilik" mobil uygulamasını da çalıştık. Bu kapsamda sunulan refakatçi desteği ve engelsiz taşıma hizmetiyle, engelli vatandaşların ulaşımında erişilebilirliğini iyileştirmeye yönelik ihtiyaçların karşılanmasını hedefliyoruz. Bu kapsamda, yazılımımızı tamamladık, işletme çalışmalarımız da hâlihazırda devam etmekte. Engelli bireylerin ulaşım hizmetlerine eşit erişimi için dijital entegrasyonu da güçlendiriyoruz. Bu kapsamda, engelli vatandaşların tüm Türkiye'de tek bir kartla seyahat etmesine imkân verecek "Türkiye Kart" uygulaması 7 ilde hayata geçirildi ve 3 ilde uygulama aşamasına gelindi, 12 ilde ise değerlendirme süreci devam etmekte. Ayrıca, Türkiye Kartların engelli kimlik kartlarıyla entegre edilmesi için Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığıyla çalışmalarımız da devam etmekte.

Sayın Başkanım, arz ederim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bir sunum daha mı var?

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI ULAŞTIRMA HİZMETLERİ DÜZENLEME GENEL MÜDÜRÜ MURAT BAŞTOR - Bizim sunumumuz bitti Sayın Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Strateji Başkanlığı...

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI ULAŞTIRMA HİZMETLERİ DÜZENLEME GENEL MÜDÜRÜ MURAT BAŞTOR - Beraber, ortak.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, teşekkür ediyoruz.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI ULAŞTIRMA HİZMETLERİ DÜZENLEME GENEL MÜDÜRÜ MURAT BAŞTOR - Toplantıya Bakanlığımız Strateji Başkanlığı bünyesinde kurulan Hareketlilik Yönetimi ve Erişilebilir Ulaşım Daire Başkanımız Musa Bey'le birlikte katıldık yani bu konuda yaptığımız bütün çalışmaları bu alana özel kurulmuş bir daire başkanlığımız bünyesinde yürütmeye çalışıyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyorum öncelikle.

Şimdi, bu süreçlerin denetimi Ulaştırma Bakanlığında mı?

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI ULAŞTIRMA HİZMETLERİ DÜZENLEME GENEL MÜDÜRÜ MURAT BAŞTOR - Başkanım, bizim sorumluluğumuzda olan tren garlarının, havalimanlarının, şehirler arası otobüs firmalarının denetimlerini biz gerçekleştiriyoruz. Bizim yetki verdiğimiz, bizim işletmesini denetlediğimiz bütün diğer alanlarda denetlediklerimiz...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Şimdi, efendim, mesela, diyelim, Ankara'da bir metroda denetim gerekiyor; onu siz mi yapıyorsunuz, belediye kendi mi yapıyor? Kimde sorumluluk?

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI ULAŞTIRMA HİZMETLERİ DÜZENLEME GENEL MÜDÜRÜ MURAT BAŞTOR - İşletmesini belediye yapıyorsa belediyenin sorumluluğunda Başkanım. Ankara'da da Başkentray, Büyükşehir Belediyemiz ile Bakanlığımızın beraber kurduğu bir iştirak olan Başkentray tarafından işletilmekte. Dolayısıyla...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Yok, şimdi, benim merak ettiğim -Ankara bir örnek- Türkiye genelinde gerek toplu taşımada gerek ticari taksilerde gerek okul servislerinde engellilik açısından denetimi kim yapıyor?

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI ULAŞTIRMA HİZMETLERİ DÜZENLEME GENEL MÜDÜRÜ MURAT BAŞTOR - Başkanım, şehir içi ulaşımda bütün yetki yerel yönetimlerde, belediyeler sorumluluğunda. Taksi, dolmuş, şehir içi otobüsler; bunların hepsi belediyelerin sorumluluğunda.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bunu niçin söylüyorsunuz: Çünkü burada daha güçlü bir eşgüdümüne ihtiyaç var. Burada yanlış yere park etmekten, engelli parkına parktan, efendim, ticari taksiye bir engellinin alınmamasına kadar aksaklıklarla karşılaşılıyor. Bunların denetimini bizim muhtemelen tekrar düzenlememiz gerekiyor yani burada bir eşgüdüm sorunu var; bu, bir. Bunu biz Komisyonun uzun vadeli hedefleri açısından bir defa kaydediyoruz. İkincisi, örneğin, şehirler arası ulaşım; Ankara'dan binecek, İzmir'e gidecek fiziksel engelli bir vatandaşımız; bununla ilgili bizim altyapımızda aksayan bir durum var mı?

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI ULAŞTIRMA HİZMETLERİ DÜZENLEME GENEL MÜDÜRÜ MURAT BAŞTOR - Yani seyahat modları, karayoluyla ulaşımda özellikle...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Yok, diyelim ki falanca seyahate binecek, bu firmalar bu noktada gereken altyapıyı hazırlıyorlar mı? Nasıl trende hazırlıyorsak efendim, falanca turizm, diyelim ki Ankara seyahatle İzmir'e gidecek ya da İzmir seyahatle Ankara'ya gidecek; burada engelli bir birey arabasıyla otobüse binebiliyor mu?

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI ULAŞTIRMA HİZMETLERİ DÜZENLEME GENEL MÜDÜRÜ MURAT BAŞTOR - Otobüslerde şöyle bir sıkıntı var Başkanım yani burada...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Başka bir soru sorayım, bu bana gelen, sahada karşılaştığım konulardan biri: Yine fiziksel engelli bir vatandaşımız ticari taksiye binme noktasında, efendim, aracını taksiye alma noktasında sorun yaşadığını söylüyor; İstanbul'da, Ankara'da, İzmir'de yani 3 büyükşehir olduğu için söylüyorum, başka yerlerde de muhtemelen aynı sorun var. Bunu denetleyen Taksiciler Odası mı siz misiniz?

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI ULAŞTIRMA HİZMETLERİ DÜZENLEME GENEL MÜDÜRÜ MURAT BAŞTOR - Bunun denetimi belediyelerde, yerel yönetimlerin sorumluluğunda Başkanım yani ya büyükşehir belediyesi ya belediye.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - İşte, bu da önemli bir gündem maddesi. Bırakın toplu ulaşımı, ticariye taksiye binme noktasında engelli vatandaşlarımızın önünü açmamız lazım. Ya araç modellerinde farklılık yapacağız çünkü taksilerin fiziksel standartları bunu uygun olmayabilir anlaşılır şekilde ama engelli vatandaşlarımız için burada ayrı bir ihtiyaç görünüyor; sahada karşılaştığımız erişilebilirlik konularından biri de bu. Bunları siz şey yapın, cevaplıyorsunuz.

Sahada karşılaştığımız diğer bir konu, okul servisleriyle ilgili, engelli bireylerimizle ilgili, yine, bu Servisçiler Odasıyla... Belki onları Komisyona da çağıracağız. Onları kim denetliyor? Servisçiler Odasını belediye mi denetliyor?

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI ULAŞTIRMA HİZMETLERİ DÜZENLEME GENEL MÜDÜRÜ MURAT BAŞTOR - Şehir içi bütün servisler belediyelerin, yerel yönetimlerin sorumluluğunda Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bu UKOME'ler var.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI ULAŞTIRMA HİZMETLERİ DÜZENLEME GENEL MÜDÜRÜ MURAT BAŞTOR - Büyükşehirlerde UKOME, büyükşehir olmayan illerde de il trafik komisyonları; ulaşım ile ilgili bütün denetim ve karar alma mekanizmaları bu şekilde yürütülüyor.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - UKOME'de valilik mi işin başkanı?

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI ULAŞTIRMA HİZMETLERİ DÜZENLEME GENEL MÜDÜRÜ MURAT BAŞTOR - Büyükşehir belediye başkanı UKOME'nin yasal olarak başkanı.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bir de Sessiz Oda konusu var otizmliler için özellikle havalimanlarında. Başarılı uygulamalar var, mesela İzmir'de var, İstanbul'da var; Ankara'da yok ya da diğer havalimanlarında da yok belki. Bunun yaygınlaştırılmasıyla ilgili, o işletmeler mi bunun şeyi yoksa Bakanlığımızda mı bu yetki?

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI ULAŞTIRMA HİZMETLERİ DÜZENLEME GENEL MÜDÜRÜ MURAT BAŞTOR - Yani yetki belgesi veren yine Bakanlığımız, Devlet Hava Meydanları yüzde 90'ını işletiyor, bizim sorumluluğumuzda ancak İstanbul Havalimanı gibi özel işletme olan havalimanları da var ama yine bunun sorumlu kuruluşu Bakanlığımız Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Yani bu bahsetmiş olduğumuz konuların bazıları alanda karşılaştığımız konular, muhtemelen Komisyon üyelerimiz de bu ve buna benzer konuları gündeme getireceklerdir. Bunları biraz sonra sizden dinleyip bu süreçlerle ilgili ne yapabiliriz bundan sonraki çalışma dönemimizde hem birlikte, hem diğer kurumların muhtemelen katkıları gerekecek, zaten Belediyeler Birliğini de dinleyeceğiz birazdan. Ben sizin dikkatinize bunu sunmuş olayım.

Evet, milletvekillerimize...

Buyurun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Şimdi, Sayın Başkanın vurguladığı gibi, standardizasyon meselesi sahada önemli bir sorun aslında. Evet, erişilebilirlik meselesi son derece önemli Sayın Genel Müdürüm, öncelikle hoş geldiniz, teşekkür ederiz sunumunuz için. Sahada hakikaten Sayın Başkanın sorularında olduğu gibi ben de buna rastladım. Şimdi, Sayın Başkan "Yazın ilinizdeki engellilik mevzuunda

araştırma yapın." demişti, ben de Kocaeli İl Sosyal Hizmetler Müdürümüzle görüştüm. Özellikle vurguladığı bir hususu ben de size aktarmış olayım. Şimdi, Sosyal Hizmetler Müdürümüz de kendi uygulamaları ile belediye uygulamaları arasında erişilebilirlik açısından tam bir uyumsuzluk olduğunu söylüyor. Şimdi, burada bir eşgüdüm yok, bir standardizasyon yok; il müdürü bu konudan çok şikâyetçi. Bir çözüm bulunması gerekiyor ve onun ifadesiyle, müdürlüğümüzün uygulamaları, Bakanlığımızın uygulamaları çok daha doğru ama "Belediyeler keyfî uygulamalar yapabiliyor, fevri uygulamalar yapabiliyor." diye bize şikâyetlerini ilettiler, biz de Komisyona aktarmış olalım.

Şimdi, engellilere sorduğumuz zaman en büyük sorunlarının da bu park sorunu olduğunu söylüyor engelli vatandaşlarımız, kimse uymuyor buna. Yani tamam, her tarafta bir engelli parkı levhası var fakat uyum noktasında çok büyük sorunlar olduğunu söylüyor; çeşitli engelli dernekleriyle görüştüğümüz zaman bu konuda şikâyetler alıyoruz. Öncelikle, ben bunun bir standardizasyona tabi kılınması gerektiğini söylüyorum. Bir boşluk var, tamam, çok güzel, çalışmalarınızı anlattınız fakat bunu aşmamız gerektiği ortada. Ben bu konuyu sormuş olayım.

Teşekkür ederim.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI ULAŞTIRMA HİZMETLERİ DÜZENLEME GENEL MÜDÜRÜ MURAT BAŞTOR - Sayın Vekilim, öncelikle, biz Ulaştırma Bakanlığı olarak mevcut kanunlarda yerel idarelerde yani belediye mücavir alan sınırları içerisinde herhangi bir düzenleme yetki ve sorumluluğuna sahip değiliz. Biz kendi taşımacılık alanımızda da diğer alanlarda da sık sık bu konuda yetki alanlarıyla alakalı zaman zaman sıkıntılar yaşıyoruz. Öncelikle, Çevre ve Şehircilik Bakanlığımız tarafından bu engelli park yerlerinin, işte, sayılarının, standartlarının, ilgili mevzuatlarının var olduğunu biliyoruz, bunlar yayınlanıyor ancak bazı belediyeler bunları standartlara uygun yapıyor, yapmak istiyor ya da yapamıyor, bazıları da farklı uygulamalar yapabiliyor yani belediyelerde biz bunları görüyoruz standardizasyon anlamında. Otoparklarda belli bir oran var, işte, açık otoparksa, kapalı otoparksa belli bir yüzdeyi ayırmak zorunda. Ruhsatlarda bunlara uygun hareket ediyorlar ancak özellikle İstanbul gibi büyük şehirlerde, park problemi olan yerlerde engelli park alanlarıyla ilgili de çok ciddi sıkıntılar olduğunu biliyoruz ancak az önce de ifade ettiğim gibi, bizim o düzenlemelerle hem mevzuat çıkarma anlamında hem sahadaki denetim anlamında Bakanlık olarak herhangi bir yetkimiz bulunmamakta.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Engelli yerine park etmenin cezası nedir?

EMRE ÇALIŞKAN (Nevşehir) - Sayın Bakanım, 1.986 lira, erken ödendiğinde 1.490 lira.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Caydırıcı hâle getirmek lazım.

EMRE ÇALIŞKAN (Nevşehir) - Sayın Bakanım, şimdi, biraz önce onu sordum yeni Trafik Kanunu'nda bununla ilgili bir artış var mı diye; kanunda bir madde yokmuş, eklense iyi olur bence.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Böyle astronomik bir şey koymak lazım ki millet park etmesin.

EMRE ÇALIŞKAN (Nevşehir) - Yani şöyle, 1.986 lira 1.490'a düşünce hiçbir şey değil bence, bu şeyde en azından bir 5 kat filan olabilir.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Denetimini kim yapıyor onun?

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI ULAŞTIRMA HİZMETLERİ DÜZENLEME GENEL MÜDÜRÜ MURAT BAŞTOR - Emniyet ve belediye zabıtaları marifetiyle yürütülüyor Başkanım.

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ HUKUK İŞLERİ MÜDÜRÜ ZELİHA DİKYOL - Eğer Trafik Kanunu'na derç edilirse belediye zabıtasının ceza verme yetkisi ortadan kalkabilir çünkü "Trafik cezası veremez." diye kesin bir yaklaşım var Emniyet tarafından.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Gönüllü müfettişler yapabiliyor mu?

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI ULAŞTIRMA HİZMETLERİ DÜZENLEME GENEL MÜDÜRÜ MURAT BAŞTOR - Fahri trafik müfettişlerinin park yerleriyle alakalı ceza kesme yetkisi yok.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Belki o da eklenebilir.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI ULAŞTIRMA HİZMETLERİ DÜZENLEME GENEL MÜDÜRÜ MURAT BAŞTOR - Çok eskiden vardı Başkanım, fahri trafik müfettişleri park cezaları kesiyordu ama çok suistimaller olmuş yani komşusuna...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Yani ben çerçeveyi öğrenmek için sordum. O ayrı konu, tartışılabilir ama burada bir defa, bir etkin ceza bir de etkin denetim olması lazım; ikisi de olmadan açıkçası... Bu, toplumsal farkındalık açısından da önemli bir konu olur. Yani biz bu Trafik Kanunu'nda -bu hafta yok galiba o, birkaç hafta olacak- o zaman inşallah gündeme getirelim.

ELİF ESEN (İstanbul) - Şikâyet olarak bize ulaşıyor Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Elbirliğiyle inşallah Komisyonumuzun meyvelerinden biri o olsun, biraz acı bir meyve olacak belki ama olsun.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI ULAŞTIRMA HİZMETLERİ DÜZENLEME GENEL MÜDÜRÜ MURAT BAŞTOR - Şöyle bir konu da var Başkanım: Özellikle alışveriş merkezlerinde yani kapalı mekânlardaki engelli park alanları da bayağı gündemde yer alıyor ama Emniyetin bu AVM'lere gidip ceza kesme gibi bir durumuyla da fiiliyatta çok karşılaşmıyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - AVM'lere vereceğiz o yetkiyi o zaman yani onlar çözülür.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI ULAŞTIRMA HİZMETLERİ DÜZENLEME GENEL MÜDÜRÜ MURAT BAŞTOR - Zabıta da Kabahatler Kanunu'na göre belli bir limit doğrultusunda ceza kesebiliyor.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Yani bu konuyu biz Komisyon olarak çalışalım, üyelerimiz de zaten bu konunun bilincinde; inşallah, bunu takip edelim. Bakanlık olarak, Belediyeler Birliği olarak sizden de katkı bekliyoruz.

ELİF ESEN (İstanbul) - Sayın Başkanım, cezaların caydırıcılığının dışında, bu engelli park alanları, az önce de konuştuğumuz gibi, Kabahatler Kanunu'nun kapsamında AVM'leri de kapsadığı için özellikle büyük şehirlerde bu çok ciddi bir sorun. Belki bu caydırıcı cezalarla birlikte yetki ve sorumluluk alanlarının belirlenmesine yönelik de bir müdahalemliz olabilir diye düşünüyorum yani zabıta mı Emniyet mi? Şikâyet nereye yapılacak, kim o müeyyideyi uygulayacak? Bu kısım da önemli.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - İşte, belki burada sadece bir madde değil de ufak kapsamlı bir çalışma yapılması lazım, bir paket... Coşkun Bey burada mı? Hukukçumuz Coşkun Bey, bu konuyla ilgili çalışalım, önerileri de alalım üyelerimizden. O çerçevede inşallah bu konuyu yine tekrar konuşalım.

Evet, Emre Bey, buyurun.

EMRE ÇALIŞKAN (Nevşehir) - Sayın Bakanım, şimdi, AVM'lerde de şöyle bir sorun var: Engellilere ayrılan yerlere normal vatandaşlar, engelsiz vatandaşlar koyduğunda plakasında ya da herhangi bir yerinde ayırıcı bir şey olmadığı için "Ben de engelliyim." deyip bunun karşılığında bir şey de sorulmadığı için oraları dolduruyorlar. Onunla alakalı da bir düzenleme yapılması şart.

ALİ KARAOBA (Uşak) - Dijitalleşme ihtimali olabilir.

EMRE ÇALIŞKAN (Nevşehir) - Evet, belki, belki.

FEVZİ ZIRHLIOĞLU (Bursa) - Engelli kartı olması lazım.

ALİ KARAOBA (Uşak) - Kart olsa da yani bir arabaya koyduğunuzda kimse plakaya bakmıyor.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Plakada olması lazım aslında.

AYLİN YAMAN (Ankara) - Dijital platform aslında en uygunu, çipli.

ALİ KARAOBA (Uşak) - Dijital platform en basiti yani çipli olsa, tanısa, açılrsa; engelli değilse açılmasa...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Her yerde o mümkün olmayabilir, bazı yerlerde olabilir de. Bir defa, bizim plakalarda engelli tanımı var, değil mi?

FEVZİ ZIRHLIOĞLU (Bursa) - Kaldırıldı o.

ALİ KARAOBA (Uşak) - Yok Sayın Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Gerekirse konulabilir. Bu bir. İki "sticker" uygulamasına geçilebilir.

ALİ KARAOBA (Uşak) - Bir de engelli aracı kişiye mi araca mı, şimdi sıkıntı da o; mesela, şimdi başkasının arabasını alıyor, engellinin aracını, yine gidip park ediyor.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - İşte, bu konunun kapsamlı çalışılması lazım. Başlı başına bir konu. Belki bunu içişleriyle de bir konuşmamız lazım, onları da davet ederek.

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ HUKUK İŞLERİ MÜDÜRÜ ZELİHA DİKYOL - Sayın Bakanım...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Buyurun.

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ HUKUK İŞLERİ MÜDÜRÜ ZELİHA DİKYOL - Engelliler ayırıcı işaret veya sesleri pek arzu etmiyorlar ayrımcılık çerçevesinde değerlendirerek. Yapılacak düzenlemelerde belki bunun da dikkate alınması gerekir.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Ama işte, burada da bizim bir çıkış noktası bulmamız gerekiyor yani neticede engelli bireylerimizin menfaati için yapacağımız bir uygulama; onu konuşmak, tartışmak lazım.

ELİF ESEN (İstanbul) - Sizin bir çözüm öneriniz var mı peki?

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ HUKUK İŞLERİ MÜDÜRÜ ZELİHA DİKYOL - Ben biraz sonra sunumda bahsedecektim. Aslında zabıtaya verilmiş bir görev var, sadece Kabahatler Kanunu'na göre idari para ceza verebiliyor. Onun limitiyle belki oynayarak daha caydırıcı hâle getirilebilir miyizi konuşuyorum çünkü belediye zabıtası trafikten çok daha yaygın olarak belediyelerde görev ifa ediyor, caddelerde, sokaklarda görev ifa ediyor.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Ama ben hiçbir AVM'de zabıta görmüyorum mesela.

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ HUKUK İŞLERİ MÜDÜRÜ ZELİHA DİKYOL - İşte, verirsek göreceğiz artık.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI HAREKETLİLİK YÖNETİMİ VE ERİŞİLEBİLİR ULAŞIM DAİRE BAŞKANI MUSA YAZICI - Şimdi, Sayın Başkanım, sayın hazırın; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Kısa bir hususu belirtmek istiyorum. Burada, şimdi, denetimde büyükşehir belediyelerinin denetim yetkisi UKOME'lerle verilmiş yetki, daha çok bu ticari araçlar ve belediye araçlarına ruhsat üzerinden oluyor yani ruhsat verilme usul ve esaslarında UKOME'yle bir kıstas getirilmişse onu sahada uygulayabiliyor; Emniyet ve zabıta da bunu baz alarak denetim yapıyor. Trafikteki hareketli araçları durdurma yetkisi Emniyette ama trafik zabıtası sadece durmuş araçlar üzerinden Kabahatler Kanunu'ndan çok cüzi bir bedelde yaptırım yapabiliyor. Bunu yaptığın için birden fazla birim denetim yapıyor, bir entegrasyon yok ve bu sorun oluyor. İstanbul gibi büyük illerde birtakım mobil uygulamalar ya da dijital uygulamalar üzerinden zabıta ve belediye arasında bir entegrasyon var şu an, hâlihazırda ama Türkiye sathına yayılmış bir entegrasyon değil.

İkincisi, taksi özelinde, taksi bir ticari araç, plakalar tahditli Türkiye'de ve kişiye özel tahditli araçlar. Erişilebilirlikle ilgili, ben İstanbul'da görev yaptığım yıldan bildiğim için söylüyorum Başkanım, 2010 yılında KARSAN bir ihaleye katılmıştı yurt dışında, Amerika'da; tamamen erişilebilir bir araç üretmişti fabrika çıkışlı rampasıyla, içerisindeki Braille alfabeleriyle; bu maalesef o dönem bir lobiye kurban gitti ve oradaki ihaleyi alamamıştı. Daha sonra da bu aracı Türkiye'de üretmedi, hatta hâlihazırda KARSAN'ın fabrikasında da o araç duruyor. Bizim bu araç konusunda yapmamız gereken öncelikle...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Nerde o fabrika?

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI HAREKETLİLİK YÖNETİMİ VE ERİŞİLEBİLİR ULAŞIM DAİRE BAŞKANI MUSA YAZICI - Gebze'de.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - O aracı bir görelim olmazsa.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI HAREKETLİLİK YÖNETİMİ VE ERİŞİLEBİLİR ULAŞIM DAİRE BAŞKANI MUSA YAZICI - V10X modeliydi, hâlâ internete yazdığınız zaman görebilirsiniz zaten, hâlâ çıkıyor.

ELİF ESEN (İstanbul) - Bir önerim olabilir mi bu konuyla ilgili?

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Buyurun.

ELİF ESEN (İstanbul) - Şimdi, bizim milletvekili araçları tahsisli araçlar, biliyorsunuz. Ben İstanbul Milletvekiliyim, İstanbul'da 1 aracımız İSPARK'lara kaydedilebiliyor ve biz o İSPARK'ları kullandığımızda çıkarken otopark görevlisi tahsisli araç olduğunu gördüğü için çıkışımıza izin veriyor. Şimdi, engelli araçlarında da aslında bu aracın ruhsatı, plakası engelli olduğu bilinerek

veriliyor; bunun üzerinden ilerlenebilir yani o tahsisli araçlardaki uygulama gibi bir uygulama. AVM'de diyelim, 2 araçlık yer mi ayrılmış, şimdi her şey dijital okumayla mümkün; onu okuyup yani dijital plaka okuması yapıp eğer engelliye tahsisli araç değilse ya görevlinin müdahalesi ya da bir anons sistemiyle -hani alarm çalar ya- o alarm sesiyle o kişinin park etmesi engellenebilir; bir çözüm olabilir bu.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Zaten bu konuda mutlaka istenilirse bir çözüm bulunur yani çözüm bulmak mümkün değil ama bence burada biz müeyyidesinden başlayalım, en kısa yolu o şu an. Nasıl çakarlı araçlardaki istismarı önlemek için yüklü bir ceza koyduk. 150 bin lira mı, 100 bin lira mı; ciddi bir şey yani.

ELİF ESEN (İstanbul) - Yüzde 97 olumlu katkı sağlamış, kullanım azalmış.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Engelliler için de böyle bir çalışma yaparsak amaç büyük oranda gerçekleşir. Sonrasında da zaten bahsettiğiniz konuları da çalışırız.

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Burada en önemli noktalardan biri araç engelli olduğu için... İçerisinde engelli var mı, yok mu onu bilmiyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Onları çalışmak lazım.

ELİF ESEN (İstanbul) - Onlar ikinci aşama ama farklı bir şey bu. Şimdi, aracın varlığı ayrı, içindeki kişinin engelli olup olmaması ayrı; ikisi ayrı çalışılmalı.

ALİ KARAOBA (Uşak) - Sayın Başkanım, kafeye bile gittiğimizde barkod sistemi varsa ya da kare kod okutularak menüye bile görüyorsak bunu çok rahat dijital hâle getirebiliriz. Bunun yöntemini aslında, teknik insanlar, bilim insanları kafa yorup çözebilir, bunu çözmemiz lazım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Mutlaka çözülür, ondan yana sorun olacağını sanmıyorum.

ALİ KARAOBA (Uşak) - Söz almışken şunu söyleyeyim: Gerçekten, kara yollarında şehirlerarası ve şehir içi ulaşım için yaptığınız tespitler çok doğru. Bunlarla ilgili bir çözüm önerisi getirirsek bence Komisyonun yaptığı en güzel faaliyetlerden biri olur.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - İnşallah, çalışacağız onlarla ilgili, pratik öneriler çalışacağız.

ALİ KARAOBA (Uşak) - Ben otoparklarda şunu görmedim: Kendi arabasıyla gelen bir engelli arkadaşımızın otobüse binmesi çok kolay değil, yakınları kucaklayıp indiriyor, bindiriyor arabaya. Tamam, belki mevcut olan otobüslerin sistemi buna uygun olmayabilir ama... Mesela, taksilerde, dediğiniz gibi, nasıl engelli taşıyan büyük taksiler varsa...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Doblo olması lazım belki.

ALİ KARAOBA (Uşak) - Ona göre mutlaka bunun düzenlemesi şart.

Az önce de bir trafik polisi arkadaşı aradım, zabıta kolay kolay engelli yerine parka ceza yazmıyorlarmış, kaldırıma bırakınca, dükkânın önünü kapatınca yazıyorlarmış. Dediğiniz gibi 1.986 liraymış, onlar da muzdarip, "61/o maddesi, biliyoruz ama sıkıntı." diyor.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bir de mesela koskoca AVM'de engelli için 2 tane park yeri var, çok vicdani bir şey değil; onu da düzenlemek lazım.

ALİ KARAOBA (Uşak) - Engelli yerlerinin girişe yakın olması da önemli. Bunlar aslında düzenlenebilir, çok zor değil. Yeni trafik yasası varken bir önerge verilip artırılabilir.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Kesinlikle.

Mutlaka onu biz hem AK PARTİ Grubu olarak hem diğer partilerle beraber...

ALİ KARAOBA (Uşak) - Büyük şehirlerde denetim bir tık daha kolay, küçük yerlere gittikçe işler daha da zorlaşıyor Sayın Başkanım, yaşadığımız şehirlerde engellilerin işi çok daha zor.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Mutlaka.

Hocam, buyurun.

LATİF SELVİ (Konya) - Ben de teşekkür ediyorum.

Biraz önce faaliyetlerinizi ve hizmetlerinizi anlattınız. Bunların gerçekleşme durumu veya gerçekleşmeme durumundaki problemlere dair elinizde bir veri var mı? Yani, şimdi, teorik olarak çok güzel şeyler planlamak mümkün ama bunun pratikte ne kadar gerçekleştiği de son derece önemli. Şu anda konuştuğumuz konulardan biri de bu.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bunu biraz açar mısınız, somut olarak hangi veriyi istiyoruz.

LATİF SELVİ (Konya) - Şu anda mesela, hava yollarıyla ilgili, kara yollarıyla ilgili, demir yollarıyla ilgili, deniz yollarıyla ilgili birtakım alınmış tedbirler ve bu konudaki uygulamalarla ilgili bilgi verildi. Bu bilgilerle alakalı olarak bir tespitimiz var mı? Yani, yararlanabilme durumu ne, aksaklıkları ne, bunlarla ilgili bir açıklama bekliyorum.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI ULAŞTIRMA HİZMETLERİ DÜZENLEME GENEL MÜDÜRÜ MURAT BAŞTOR - Aslında, hem kara yolunda hem hava yolunda hem de demir yolunda kullanım istatistiklerini vermiştim, dilerseniz tekrar anlatayım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Murat Bey, bize net bilgi lazım. Mesela, bahsedilen hizmetlerden ne kadar kişi faydalanıyor? Bu hizmetlerin yaygınlığı ne? Mesela, siz "245 tane engelli sandalyesi var." diyorsunuz demir yollarında. Yeterli mi bu?

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI ULAŞTIRMA HİZMETLERİ DÜZENLEME GENEL MÜDÜRÜ MURAT BAŞTOR - Yok, yeterli değil tabii.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bunları artırmamız lazım o zaman, anlatabiliyor muyum? Hava yollarında artırmamız lazım.

Örneğin, şunu merak ediyorum: Körük açılmadığı takdirde -bazen körük olmuyor havalimanlarında ya da gerekli mi görülüyor, bilmiyorum- engelli vatandaşları uçaktan sandalyesiyle nasıl tahliye ediyoruz?

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI ULAŞTIRMA HİZMETLERİ DÜZENLEME GENEL MÜDÜRÜ MURAT BAŞTOR - Yer hizmetleri görevlileri tahliye ediyor, onlar biliyorlar, bilgileri kendilerinde mevcut oluyor.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - O hizmetimiz var yani?

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI ULAŞTIRMA HİZMETLERİ DÜZENLEME GENEL MÜDÜRÜ MURAT BAŞTOR - Var. Özel liftler geliyor, liften alıyorlar. Ben de seyahatlerimde zaman zaman denk geliyor, görüyorum Sayın Bakanım.

Özellikle son on yılda yüksek hızlı tren ve ana hat trenlerinde indirimli yolculuktan 9 milyon 848 bin adet... Bunlar fiilî gerçekleşen rakamlar. Biz, tamamen ücretsiz, engelli vatandaşlarımızı seyahatlerden yararlandırdık. Otobüslerde yaptığımız yüzde 40 indirimli yolcu sayılarımızı da paylaşmıştım, tekrar verebilirim.

Kara yolunda, 2024-2025 yıllarında, bir yılda 3,4 milyon engelli yolcumuz yüzde 40 indirimli bilet satın alarak şehirlerarası seyahat gerçekleştirmiş.

YÜKSEL TAŞKIN (İzmir) - Şimdi, "1,5 milyon cezai işlem, 3 milyona yakın denetim." diyorsunuz ya, o cezai işlemlerin istatistiki dağılımı, aksayan yönleri bize daha iyi verildi. Tabii, çok güzel şeyler de yapılmış bu arada, öncelikle sunum için teşekkür ediyoruz. Emeği geçen her arkadaşımıza, her kuruma tabii ki teşekkür ederiz. Bu bir yöntemdir aslında, cezai işlem aksamaları gösterir, onun istatistiki bilgisi iyi olurdu ki uğraşacağımız konular biraz daha netleşir.

Bir de yine, engelli bireylerden Türkiye Kartı talebi çok geliyor, bu çok güzel bir uygulama ama inanın ki muhalefet olsun diye söyleyemiyorum, çok hızlı ilerlemiyor, yavaş ilerliyor ve çok gecikmiş; çok talep var bu yönde. O niye bu kadar yavaş ilerliyor veya daha iyi sonuç almak için ne yapılması gerektiği konusunda da bir iki görüş dinlemek isterim.

Teşekkür ederim.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI HAREKETLİLİK YÖNETİMİ VE ERİŞİLEBİLİR ULAŞIM DAİRE BAŞKANI MUSA YAZICI - Öncelikle, Türkiye Kart'la ilgili şöyle bir bilgi vereyim: Şu an 7 ilde başladı, yaygınlaştırması olan iller var. Mevcut durumda, biliyorsunuz, şehir içerisinde de yerel yönetimlerin kullandığı toplu taşıma kartları var. Bu kart tarafında bir entegrasyon gerekiyor. Aslında, biz Bakanlık olarak bunu PTT üzerinden yürütüyoruz ve altyapı olarak, teknik olarak bu entegrasyona hazırız ama illerdeki bu gecikmelerden dolayı bütün entegrasyonu sağlayamıyoruz. Aslında, yaygınlaşmadaki yavaşlığın sebebi bu.

İkincisi, engelliler üzerinden de bu işi başlatıp tüm Türkiye'de bu entegrasyonu sağlamak istiyoruz. Bizim Bakanlık olarak gerek validator tarafında, yazılım tarafında gerek ödeme sistemleri tarafında herhangi bir teknik aksaklığımız yok.

Denetim verileriyle ilgili de tabii ki detaylar var. Burada önemli olan, üretmek istediğimiz istatistik değil, iyileştirme. O iyileştirmeyi sağlamaya yönelik alanlara denetim yapıyoruz. Kısaca bu bilgiyi size verebilirim.

Türkiye Kart'la ilgili de Aile Bakanlığıyla... Özellikle, engelli bireylerin veri tabanı ve entegrasyonu tamamlandığında bunu hızlıca sahaya koyacağız.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARIEROĞLU - Teşekkür ediyoruz.

Buyurun.

SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP (Bitlis) - Öncelikle, Bakanlık yetkililerinin yapmış olduğu sunum için kendilerine teşekkür ediyorum.

Hâlihazırda yürütülen birçok çalışmanın olduğunu görmüş olduk bu sunumla birlikte. Birçok ulaşım alanında yapılan çalışmalar tamamlanmış ve devam etmekte olan çalışmaların da olduğunu gördük.

Aslında, benim aslında iki sorum olacak. Şimdi, biliyorsunuz, hava yollarındaki ulaşım için, uçak yolculuğu hizmetlerinde yaşanan sorunlara dair bir soru önergesi vermiştik yakın zamanda Bakanlığa. Engelli yurttaşlar uçaklarda koltuk seçimi konusunda çok sorun yaşadıklarını bize özellikle iletiler bu çalıştığımız süreç içerisinde ve engel durumlarına uygun koltuk seçimi konusunda, ya "Koltuk satılmış." deniliyor ya da ek ücret talep ediliyor, bu süreci yaşadıkları zamanlarda. Bu anlamda, TCDD'dekine benzer bir uygulama olarak engelli yurttaşlara engel durumlarına uygun koltukların tahsis edilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Bu anlamda, Bakanlığın böyle bir çalışması var mı, yok mu; öncelikle onu sormak istiyorum. Varsa da bu çalışmaya dair bakış açısı nedir? İlk sorum bu.

İkinci sorum da erişilebilirlik meselesine dair. Erişilebilirlik denetimleri hangi sıklıkla yapılmaktadır ve son üç yılda bu denetimlerin sonuçlarının kamuoyuyla paylaşılma durumu ne aşamada? Paylaşılıp mıdır ya da paylaşılırsa bu sıklık ne düzeydedir? Bunu sormak istiyorum.

Teşekkürler.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARIEROĞLU - Ben şöyle bir yöntem değişikliği öneriyorum. Bugün Sayıştay seçimi de olacağı için zamanı sanırım biraz verimli kullanmamız gerekiyor. Bütün soruları çok iyi not alırsanız soruların, değerlendirmelerin hepsini alalım; en son, topluca bir cevap alalım ama hiç kimseyi atlamadan tabii, bu hassasiyeti göstermenizi bekliyorum.

ELİF ESEN (İstanbul) - Sayın Başkanım, bir sunum daha olacaksa...

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARIEROĞLU - O zaman karışabilir. Ulaştırma Bakanlığı sorularını alalım, sonra da Belediyeler Birliğine belki yerel anlamda daha farklı bir şey olabilir diye düşünüyorum.

AYLİN YAMAN (Ankara) - Eğer ayrılmayacaklarsa ikisine topluca da sorabiliriz, nasıl diyorsanız.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARIEROĞLU - Siz böyle arzu ediyorsanız çoğunluğun sesine uyarız, daha da hızlı gider.

O zaman şöyle yapalım: Semra Hanım'ın sorusunu aldınız, atlamış olmayalım.

Belediyeler Birliğinin sunumuna geçelim çünkü Sayıştay seçimi için hepimiz ayrılmak zorunda kalacağız.

Belediyeler Birliğinden Hukuk İşleri Müdürümüz Zeliha Hanım sunum yapacak. Bir de Nafiye Yasemin Sezgin var aramızda. Teşekkür ediyoruz.

Buyurun.

2.- Türkiye Belediyeler Birliği Hukuk İşleri Müdürü Zeliha Dikyol'un, belediyelerde engellilere yönelik yürütülen hizmetler hakkında sunumu

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ HUKUK İŞLERİ MÜDÜRÜ ZELİHA DİKİYOL - Komisyonumuzun değerli konukları, hepinizi saygıyla selamlıyoruz.

Bugünkü sunumumuz belediyelerde engellilere yönelik hizmetler. Detayına geçmeden, belediyelerde yürütülen çalışmalara geçmeden önce belediyelerin görev, yetki ve sorumluluklarının kanunla düzenlenmesi gerektiğinden hareketle, biz mevzuata bir bakış atmanın yararlı olacağını değerlendirdik ve sunumumuzu da öyle başlattık.

Baktığımızda, erişilebilirlik ve engellilere yönelik hizmetler temel olarak, başlıca olarak ekranda gördüğünüz Belediye Kanunu, Büyükşehir Belediyesi Kanunu, Belediye Gelirleri Kanunu, Emlak Vergisi Kanunu gibi belediyelerle doğrudan ilgili kanunların yanında, dolaylı olarak belediyeleri de ilgilendiren hükümlere yer veren başkaca mevzuat da var; bunları taramış olduk. Yönetmelikler var, konuya ilişkin strateji belgeleri, ulusal strateji belgeleri, eylem planları var; bu planlarla da belediyelerin bu çerçevede yapacağı işler tanımlanmış durumda.

Tabii, öncelikle biz Anayasa'nın 127'nci maddesinden başlamayı uygun görüyoruz her zaman, belediyelerle ilgili çalışmalarda. Anayasa'mıza göre, belediyelerin mahalli müşterek nitelikteki hizmetleri sunmak üzere kurulan kamu tüzel kişileri olduğu düzenlenir. Bu çerçevede, Anayasa'daki yaşlılara, engellilere, çocuklara, aileye veya kişilerin maddi manevi varlıklarını geliştirmeye yönelik anayasal hükümlerini tabii ki belediyelerin de uygulaması gerekir bu nitelikleri çerçevesinde.

Diğer taraftan, belde sınırlarındaki vatandaşlarımızın ihtiyaçlarına da mahalli müşterek olmak kaydıyla belediyeler her türlü hizmette bulunabilme kabiliyetine sahipler.

Şimdi, Belediye Kanunu'muza baktığımızda -temel kanunumuzdur, malum- kanunun 14'üncü maddesi belediyelerin görevlerini düzenler, bir kısmı zorunludur, bir kısmı ihtiyaridir. Engellilerle doğrudan ilişkili olabileceğini değerlendirdiğimiz ekranda görülen hizmetleri görüyoruz. Tabii, erişilebilirlik ve engellilere yönelik hizmet anlayışı kamu hizmetlerine, insan hakları temelli yaklaşım gibi bir yaklaşımı içinde barındırır bize göre, sadece mevzuatta tanımlanmış bir görevin ifası olarak bakmamak lazım. Belediyenin çalışma alanındaki, görev alanındaki her konuyu, her hizmeti daha planlarken, tasarlarken erişilebilirlik temelli bir bakış açısını bütün hizmetlere uygulamasını bekliyoruz, belediyelerimizi de böyle yönlendiriyoruz. Ancak tabii, somut olarak hangi görevler engellilerle ilgili diye baktığımızda da karşımıza ekranda gördüğünüz hizmetler çıkıyor.

Belediye Kanunu'nda hizmet kriterlerimiz var, bu belediyeler için emredici düzenlemelerden biri sayılır, vatandaşa en yakın yerde ve en uygun yöntemle sunma mecburiyeti hizmetleri. Özellikle 6360 sayılı Kanun'dan sonra belediyelerin büyükşehirlerde görev ve sorumluluk alanlarının mülki sınırlara genişlemesi, ilçe belediyelerinin ilçe mülki sınırlarına genişlemesi sebebiyle vatandaşlara yakın yerde hizmet sunma kritik bir konu hâline gelmiştir. Bu çerçevede belediyelerin elini rahatlatacak bir düzenlememiz var kanunumuzda. Engelli vatandaşlarımız açısından da yerinde hizmet üretimi çok önem arz eder.

Yine, hizmet sunumunda yaşlı, engelli, düşkün ve dar gelirli durumlarına uygun yöntemle hizmet sunma ilkesi de benimsenmiştir kanunumuzda. Dolayısıyla, belediyeler dezavantajlı toplum kesimleri dediğimiz bu kesimlere yönelik hizmetlerinde de o hizmete özgü, gruba, kendine özgü yeni yöntemlerle hizmetlerini sunabilirler.

Belediye taşınmazlarının tahsisi konusunda bir kısıtımız var, hem yargı kararlarıyla şekillenmiş hem de kanundan da hareketle yorum yaptığımızda, "Kamu tüzel kişilerine belediye taşınmazları tahsis edilebilir." gibi bir kısıtımız var ama kanunumuz sağlık ve sosyal hizmetleri geliştirilecek projeler için belediye taşınmazlarının tahsisinde mutlaka kamu tüzel kişilerini işaret etmez, daha geniş bir yelpazeyle "Yeter ki bu yatırımlar yapılsın." şeklinde bir teşvik edici düzenleme içerir, barındırır.

"Sosyal hizmet kuruluşu nedir?" diye baktığımızda, bunu da Sosyal Hizmetler Kanunu'ndan çıkarabiliyoruz. Belediyelerle ilgili olduğunu düşündüğüm bazı başlıkları buraya aldım. Mesela, kreş ve gündüz bakımevleri, huzurevleri, bakım ve rehabilitasyon merkezleri, "kadın ve erkek konukevleri" diye geçiyor ama bizim kanunumuzda "kadınlar ve çocuklar için konukevi" diye geçer, toplum ve aile danışma merkezleri, aktif yaşam merkezi, çok amaçlı sosyal hizmet kuruluşları bu çerçevede sayılan yatırımlardan bazılarıdır. Belediyeler bu tür yatırımlara taşınmaz tahsis edebilir mevzuatındaki düzenlemeye göre.

Engellilerle de yakından ilgili olduğunu değerlendirdiğimiz sosyal hizmet ve yardımlar, bu hizmetlere ayrılan kalemler belediyelerin giderleri arasındadır. Yoksul ve muhtaçlar için ayrılan ödeneği kullanmak belediye başkanına görev olarak tanımlanmıştır ve engelli merkezlerini oluşturmak, engellilere yönelik hizmetleri yürütmek bizatihi belediye başkanının görevleri arasında yer almaktadır kanunumuzda.

Yine, belediyeler engellilere yönelik hizmetlerde gönüllü katılımı teşvik etmek durumundadır. Nedir gönüllü katılım? Bir yönetmeliğimiz var bununla ilgili, mevzuatı çıkarılmıştır. O yönetmeliğe göre "gönüllü" tanımına baktığımızda, sadece gerçek kişileri de anlamıyoruz, tüzel kişilerin tamamını, hatta kamu tüzel kişileri veya o tüzel kişilerde çalışan kişiler de belediye hizmetlerine gönüllü olarak katılım sağlayabilecek kategorisinde yer alıyor. Oldukça geniş bir yelpazedir. Bunun yeterli işlemediği konusunda da bir kanaatimiz var Türkiye Belediyeler Birliği olarak. Oysa her belediyenin her konunun uzmanını istihdam etmesi mümkün değil. Dolayısıyla, engellilere, yaşlılara, gençlere, kadınlara yönelik hizmetlerde beldedeki uzmanlıkları bu gönüllü hizmet müessesesinden yararlanarak kendi hizmetlerine entegre etmelerini maliyet açısından ve toplumsal dayanışma açısından daha faydalı buluyoruz.

Kent konseyinin çalışma konularından biri sosyal yardımlaşma ve dayanışmadır. Kent konseyi kararları eğer genel kurul kararı hâline gelirse konseyde, belediye meclisinin değerlendirme görevi vardır. Eğer engellilerle ilgili bir genel kurul kararı aldıysa kent konseyi, o kararın belediye meclisine gelip orada da değerlendirilmesi ve eğer bir karar ihdas edilmesi gerekirse kendi taktirleriyle bir karara dönüştürülmesi de mümkündür.

Asansörlerin kontrolleri, asansörlerin periyodik bakımları erişilebilirliğin önemli bir ayağıdır. Bu da belediyelere görev olarak tanımlanmıştır. Belediyeler protokoller yapmak suretiyle, ilgili muhataplarına bu kontrolleri hâlihazırda yaptırmakta.

Belediyeler dar gelirli için sosyal konut üretebilirler, arsa, konut üretimi yapabilirler. Eğer talep çok ise eleme kriterleri öngörülmüş mevzuatımızda, engellilik öne geçiren bir unsur olarak kanunumuzda tanımlanmış.

Yine, engelli hizmetlerinde belediyeler oldukça elverişli metotlara sahipler esasında. Onlardan bir tanesi de başka kurum kuruluşlarla iş birliği imkânı engellilere yönelik hizmetlerde. Burada birkaç zorunlu unsurumuz var: Belediyenin görev ve sorumluluk alanında olmasına arıyoruz protokol konusunun, meclis kararı alınmasını ve bir anlaşma yapılmasını arıyoruz. Kamu kurum kuruluşlarıyla, mahalli idarelerle, dernek ve vakıflarla, belirli koşullarda üniversitelerle belediyeler iş birliği yapabilirler, engellilere

yönelik hizmetleri başkaca uzmanlıkların, başkaca kuruluşların bilgi ve desteğiyle de yürütebilirler. Bu anlamda da meslek odaları var, meslek kuruluşları var; belediyelerin eli oldukça geniş.

Belediye Kanunu temel kanundur; Büyükşehir Belediyesi Kanunu Belediye Kanunu'na göre daha dar kapsamlı bir kanundur ama Belediye Kanunu'na atıf yapmak suretiyle bazı hükümleri düzenlemiştir. İş birliği de onlardan bir tanesidir. Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 7'nci maddesinde büyükşehir belediyesinin ve ilçe belediyelerinin görevleri tanımlanır. 5216 sayılı Kanun'un gerekçesine baktığımızda büyükşehir belediyelerinin görevlerinin tahdidi olduğu, bunların dışındaki bütün görevlerin ilçe belediyelerince yerine getirileceği düzenlenir ama baktığımızda, engelliler, dezavantajlı toplum kesimleri, kadınlar, çocuklar ortak olarak yürütülebilecek hizmetler arasındadır hem büyükşehirler tanımlanmış bir görevdir hem de büyükşehir ilçe belediyelerine tanımlanmış bir görevdir. Yine, bu görevi yerine getirirken iş birliğine açık olarak üniversiteler, okullar, meslek liseleri, kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum örgütleriyle iş birliği hâlinde yürütüleceği açıkça mevzuatımızda düzenlenir. Büyükşehirlere özgü olarak ayrıca, engelli hizmet birimleri, mevzuatımız "özürlü hizmet birimleri" diye tanımlıyor, biraz sonra eleştirimizi de dile getireceğiz ama engellilere hizmet etmek üzere oluşturulacak birimlerden söz ediyor. Bu birimler, bilgilendirme, bilinçlendirme, yönlendirme çalışmaları yapacak, sosyal ve mesleki rehabilitasyon hizmetlerini yürütecek. Yine kimlerle? Tabii ki paydaşlarla, kentteki paydaşlarla ve bakanlıklarımızla bu hizmeti yürütecekler.

Büyükşehir Belediyeleri Özürlü Hizmet Birimleri Yönetmeliği'miz var, mevzuatımızda "özürlü" ibaresi "engelli" olarak değiştirilmiş ama yönetmelik ismi değiştirilmediği için ben de böyle almak durumunda kaldım. Bu yönetmeliğin "yardım esasları" başlıklı bir maddesi var; hangi kriterlere göre yardımlar yapılacak, sosyal yardımlar yapılacak. Burada da "Sosyal yardımlaşma, dayanışma vakıflarının kriterlerini kullanır belediyeler." diye esas olarak buna yönlendirir belediye mevzuatı ancak burada bazı sorunlarla karşı karşıyayız çünkü sosyal yardımların yapılmasında en büyük kriterimiz muhtaçlık kriteridir. Muhtaçlık, bir insana muhtaç olup olmadığı, bir ihtiyaçlının muhtaç olup olmadığı konusunda da onun çalışıp çalışmadığı, mal varlığının bulunup bulunmadığı gibi bazı araştırmalara girişmek gerekir ancak belediyelerin bu verilere erişimi konusunda bazı sorunlar var. 5502 sayılı Kanun'un 35'inci maddesi var veri paylaşımını öngören. 2015 yılında madde kapsamından belediyeler çıkarıldı, dolayısıyla "Falanca kişi çalışıyor mu herhangi bir iş yerinde?" diye SGK'ye sorulduğunda "Size veri veremiyoruz çünkü siz veri paylaşabileceğimiz kurumlar arasında değilsiniz." deniyor. Vergi kayıtları bakımından vergi mahremiyeti kapsamında değerlendirildiği için o tür veriler belediyelerle paylaşılıyor TAKBİS ve MERNİS verileri de sadece belediye sınırlarındaki kayıtları görecektir şekilde kısıtlı olarak paylaşıldığı için belediyelerle, ülke düzeyinde sorgu yapılamıyor, oysa Türkiye nüfusu hareket hâlinde; yazlıklar, yayla evleri, daimî ikametgâh, ikinci ikametgâh gibi bir sürü kavramla karşı karşıyayız ve belki de ülke düzeyinde sorguya izin verilmesi gerekir bu çerçevede.

Yine, Çiftçi Kayıt Sistemi var. Çiftçi Kayıt Sistemi'nin mevzuatında oradaki verilerin paylaşımına ilişkin özel düzenlemeler var ama hâlihazırda belediyelere kullanılmıyor diye düşünüyorum çünkü belediyelerden bu yönde "Bize de açılın." taleplerini alıyoruz.

Büyükşehir belediyelerindeki bu özürlü hizmet birimleri hizmetlerini temel insan haklarına saygılı, insan onuruna yakışır şekilde sürdürülmesi, toplumsal bütünleşmeyi sağlayıcı olması, katılımcı ve paylaşımcılığın esas alınması, fırsat eşitliğine dayalı olması ve hizmetlerin erişilebilir, ücretsiz veya indirimli olması konusunda çalışır, bununla ilgili de paydaşlarıyla birlikte hareket eder diye temel ilkelerimiz var. Bir süre önce, belediye yardımları konusunda izdihamlar yaşanırken, gazetelere düşen haberlerle karşı karşıya kalırken günümüzde o yolda epey bir aşama kaydettiğimizi, daha insanların onuruna yakışır yardım yöntemleri kullanıldığını da vâkıf alıyoruz; bunu da sevindirici buluyoruz.

Esasen mevzuatımız eskiden beri engelliler ve yaşlılarla ilgili belediyeleri işaret eden düzenlemelere yer vermiş. Bunlardan bir tanesi Umumi Hıfzıssıhha Kanunu. Burada, muayene ve tedavi evi, aceze ve ihtiyar yurtlarını belediyelerin açabileceklerini söylüyor bu kanun. Yine, kaplıcaların, eğer belediyeler talep ederse o şehir veya kasabanın ihtiyacı için kaplıca içme veya kaplıca mahalle olarak ilan edileceğini de düzenliyor. Bunun, belki engelli ihtiyaçlarının, engelli tatilinin veya engelli rehabilitasyonun bir parçası olarak düşünülmesi gerektiğini değerlendiriyorum kendi adıma.

Belediye Gelirleri Kanunu, 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'yla birlikte belediyelerin öz gelirlerini düzenleyen kanundur. Bu kanunda, kâr amacı gütmeyen sağlık kuruluşları, düşkünlerevinin elektrik ve havagazı tüketim vergisinden istisna olduğu düzenlenir. Havagazı istisnası her ne kadar sadece hâlihazırda bir belediyemizde uygulanmakta olsa da elektrik tüketim vergisi önemli bir teşvik diye düşünüyorum.

Yine, sağlık kuruluşları bina inşaat harcından muaf tutulmuştur, istisna tutulmuştur.

Yine, sosyal amaçlı yardımlarla ilgili düzenlemelere de yer verir 2464 sayılı Kanun.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARIEROĞLU - Zeliha Hanım, Belediyeler Birliği olarak yaptığınız ya da belediyeler nezdinde takip ettiğiniz hususları ağırlıklı olarak paylaşırsanız. İyi bir hukukçu olduğunuzu anladık, birimde zaten Hukuk İşleri Müdürlüğü olunca çok mevzuatı odaklı oldu. Biraz uygulamalar, onları anlatsanız, bütün Komisyon üyelerimiz de şu an öyle bir beklenti içerisinde. Mesela Belediyeler Birliğinde bu alanda bir birim yok mu bu konuyu takip eden, yönlendiren?

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ HUKUK İŞLERİ MÜDÜRÜ ZELİHA DİKYOL - Öyle bir birimiz yok hâlihazırda.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARIEROĞLU - Normalde kanunda, belediyelerde bu anlamda çalışan birimler var.

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ HUKUK İŞLERİ MÜDÜRÜ ZELİHA DİKYOL - Nüfusu 5 binin üzerindeki belediyelerde, büyükşehir ve il belediyelerinde o tür birimler var. Norm kadroyla belirleniyor biliyorsunuz, Türkiye Belediyeler Birliğine tanımlanmış bir birim değil sosyal hizmetlerle ilgili.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARIEROĞLU - Ama Belediyeler Birliği sonuçta bence Türkiye'deki bütün belediyelerin bağlı olduğu bir birim olarak...

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Aslında bunun bir standardı yok. Orada belediye isterse bir birim kuruyor.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARIEROĞLU - Kurabilir, bu farkındalık ve bir iddia...

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Belediyeler kendi inisiyatifiyle bu birimleri kuruyor. Biz Mersin Büyükşehir Belediyesinde daire başkanlığı olarak kurmuştuk "Engelliler Daire Başkanlığı" diye. Daha sonra onu sağlık daire başkanlığına bağlı bir şube müdürlüğüne dönüştürdüler ama bence bunun özellikle büyükşehirlerde mutlaka daire başkanlığı olarak daha geniş çaplı -çünkü onun altında birimler oluşacak- yapılmasında fayda var.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARIEROĞLU - Sunuma devam edebiliriz, buyurun.

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ HUKUK İŞLERİ MÜDÜRÜ ZELİHA DİKYOL - Sayın Bakanım, biz birim olarak değil ama çalışma komisyonları oluşturuyoruz farklı alanlarda. Bu da sosyal hizmetler komisyonu olarak bizde çalışıyor zaten, bu komisyonda çalışıyor. Farklı temsilciler var, hem TBB ve çalışanları var hem alanındaki uzmanlar var hem belediye temsilcileri var. Biz yönlendirici çalışmalarımızı o komisyon adı altında yürütüyoruz. Türkiye Belediyeler Birliği olarak tabii ki mevzuatı takip ediyoruz.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARIEROĞLU - Kaç çalışanı var Belediyeler Birliğinin?

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ HUKUK İŞLERİ MÜDÜRÜ ZELİHA DİKYOL - 216 kişi.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARIEROĞLU - 216 kişi bir birim kurmak için yeterli aslında, personel vardır muhakkak.

Buyurun.

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ HUKUK İŞLERİ MÜDÜRÜ ZELİHA DİKYOL - Ulusal strateji belgeleri, eylem planları var konuyu da düzenleyen biliyorsunuz. Onlarla ilgili elemeleri yapıp biz belediyelere de ayıklanmış bir şekilde görevlerini hatırlatan metinleri paylaşıyoruz, tabloları paylaşıyoruz.

2025 yılında erişilebilirlik ve işaret dili konusunda yaptığımız eğitimler var, sadece 2005 yılına özgü olanlara aldım. Talep eden belediyelere bu eğitimleri veriyoruz. İşaret dili tercümanı istihdam ediyoruz. Eğer belediyeye, herhangi bir belediyemize, konuşma problemi olan bir vatandaşımız geldiyse anlık olarak Türkiye Belediyeler Birliği tercümanını arayıp gerekli desteği alabiliyorlar. Sonra, engelsiz butonumuz var, TBB'nin yaptığı eğitimleri dinleyerek veya başvuru süreçlerini tamamlayarak da engelsiz butonu aracılığıyla yararlanabiliyorlar bizim hizmetlerimizden.

Belediyelere döndüğümüzde, belediyeler tabii, onların görev ve sorumluluk alanlarında sosyal hizmet ve yardım olduğu için, biraz da bahsettiğim mevzuatla kendilerine tanımlanmış görevler olduğu için evde bakım hizmetleri yapıyorlar. Örnek belediyelerimiz var bu konuda, çok iyi çalışmalar yapan belediyelerimiz var. Sağlık hizmetlerini sunuyorlar, bakanlıklarımızla da birlikte hareket edip özellikle Aile Bakanlığımızla birlikte, bakım hizmetlerini yürütüyorlar. Koruyucu, önleyici çalışmalar, bilgilendirmeler veya etkinlikler var, aktiviteler var, geziler var, toplantılar var, çalıştaylar var, onları yapıyorlar. Meslek edindirme kursları var belediyelerin. Özellikle engellilerin de yararlanabileceği şekilde hareket eden belediyelerimiz çokça var. Sabah engellisini bırakıp akşam alma şeklindeki imkân da vatandaşları oldukça memnun eden hizmetlerden bir tanesi belediyeler açısından.

Sorunlarımız yok değil. Erişilebilirlik bakış açısını bütün hizmetleri yaygınlaştırmak gerekir ve temel bir davranış hâline getirmek gerekir; bunu tam olarak sağladığımızı söyleyemeyeceğiz. Hizmet öncelikleri belediyesinden belediyesine farklılaşabiliyor. Hizmetleri tam olarak yaygınlaştıramıyoruz, bu çeşitli sebeplerle olabilir; personel olabilir, bütçe olabilir. Uzman personel istihdamında bazı sorunlarımız var. Kurumlar arası koordinasyon az önce de bahsedildi, önemli bir sorun alanı olarak karşımıza çıkıyor. Erişilebilirlik, yapılı çevrede erişilebilirlik hükümlerini tam olarak sağlayabilmiş değiliz. Sağlıklı veri toplayamıyoruz veya başka kurumların elindeki verilerden çok rahat yararlanamıyoruz. Gönüllülük müessesesini tam olarak işletemiyoruz. Muhtaçlık tespitinde de veri paylaşımı konusunda sorunlarımızdan bahsetmiştik az önce. Öneri olarak baktığımızda, tabii, sosyal hizmet kuruluşlarının sayısının artırılması lazım, niteliği önemli ama daha en başlarda il sayısının da artırılması lazım. Bunun için ücretsiz kamu alanlarının kullanımı önemli hâle geliyor. Evde bakım hizmetleri maliyeti belki karşılanabilirse bu koordinasyonun bir parçası olarak düşünmek lazım bunu belki. Sonra, hizmetler bazen anlık olabiliyor, sadece bir ihtiyacı karşılamaya yönelik olabiliyor. Oysa, onun, engellinin hayatını bağımsız şekilde sürdürülebilir hâle dönüştürmenin esas olduğu noktasına taşınması gerekir; orada bir sorun alanı görüyoruz. Gönüllü hizmetlerde engellilerin de katkı sunabileceğini değerlendiriyoruz. Gençlerin ve diğer toplum kesimlerinin engelli, yaşlı bakımına özendirilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Engelli çocuklar sokakta çalıştırılan çocukların bir bölümüdür ve insan kaçakçılığı, çocuk işçiliğiyle de bağlantılı bir konudur. Bunun da özellikle dikkate alınarak değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARIEROĞLU - Evet, biz teşekkür ediyoruz, sağ olun.

IV.- MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONLARI

A) Görüşmeler

1.- Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürü Murat Baştor ve Türkiye Belediyeler Birliği Hukuk İşleri Müdürü Zeliha Dikyol'un yaptıkları sunumlara ilişkin görüşme

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARIEROĞLU - Aylin Hanım'da kalmıştık, ilk sözün oraya vereyim.

Buyurun Aylin Hanım.

AYLİN YAMAN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli konuklarımız; hepinize hoş geldiniz diyorum, hem de sunularınız için teşekkürlerimi sunuyorum.

Erişilebilirlik, engelli politikalarında çok önemli bir konu gerçekten de. Bunu ele alırken sadece ulaşım kısmına baktığımızda ev, kaldırım, durak, araç, hedef nokta, bina girişi ve asansör, bu zinciri çok iyi analiz etmemiz gerekiyor. Yani sadece tabii, kara yolları, hava yolları gibi daha geniş perspektiften bakmanın ötesinde, gerçekten şehir içi ulaşımındaki zincirin tüm halkalarını eksiksiz yerine getiriyor olmamız lazım. O yüzden, bazı konularda çok yol katetmiş gerçekten, teşekkürlerimi sunuyorum çünkü o süreci bilen biri olarak farklı noktalarda gelişim sağlayabildik ama bizim daha kısa mesafe ulaşımında çok ciddi sorunlarımız var: İşte, kaldırımların durumu, daha birçok yerde rampa sorununu dahi aşabilmiş değil ki kamu kurumları da buna dâhil, özel kurumlardan hiç bahsetmiyorum. Asansörlerin ulaşılabilir olması sorunu var, kaldırımların, biliyorsunuz bu sarı, özel olarak görme engelliler için yapılan birtakım düzenekler aslında ihtiyacı karşılayan düzenek olmadığı gibi, birçok insanın onlara basıp düşen,

özellikle kış aylarında ciddi buz tutarak ekstra düşmeye neden olan düzenek olması açısından bunların önemle takip edilmesi gerekiyor. Sesli durak sistemi, sesli otobüsler, bunların hepsinin ulaşılabilirlikte masaya yatırılması gerekiyor. Ben açıkçası onu da görmek isterdim bu düzenek içinde nerelerdeyiz diye.

Şimdi, ben onun dışında, demir yollarında, hava yollarında ve kara yollarında yapılanları dinlediğimde; demir yollarının ücretsiz, hava yollarının yüzde 20 indirimli, kara yollarının da yüzde 40 indirimli olduğunu gördüm. Bir kere, burada bir standardizasyonun olmaması düşündürücü çünkü artık engelliler için kısa sürede gideceği yere ulaşım çok önemli, dolayısıyla hava yolu. Hava yoluyla mümkün olduğu kadar birçoğunun oturma düzeneği, uzun süreli oturmayla ilgili sorunu olduğunu düşünecek olursanız hava yollarını bizim ekstra kolaylaştırmamız gerekiyor. Zaten bilet fiyatları çok pahalı biliyorsunuz, yüzde 20 indirim yeterli bir indirim değil. Zaten kullanıcıya bakıyorsunuz, demir yolları ücretsiz, yaklaşık 10 milyon kişi kullanmış; hava yolunu 4,5 milyon kişi kullanmış; kara yollarını 3,5 milyon, yüzde 40 indirim olmasına rağmen ama kara yollarındaki sorun, duraklarda inme binme yani indirim oranından öte fiziksel koşullarla da alakalı. Dolayısıyla biz bu yolları standardize etmeliyiz ama özellikle hava yollarında engelliler için ücretsiz alan açmamız gerekiyor; bu şart. Bakın, zihinsel engelliler için de çok önemlidir kısa sürede gideceği yere ulaşması, ortopedik engelliler için de çok önemlidir; bunu mutlaka masaya yatırmamız ve üzerinde çalışmamız gerekiyor.

Son olarak bu, araçlarla ilgili park yeri konusunu konuştuk. Gerçekten, engelli park yerlerine park edenlerin cezalarının çok ağır olması gerekiyor, hepimiz hemfikiriz. Bu bir kültür, bu kültürün yerleşmesi için bazen maalesef parasal cezai yaptırımları kullanmamız gerekiyor; o konuda hiçbir sorun yok. Yerli üretim arabalarla ilgili söyleyeceğim ben. Biliyorsunuz, son çıkan, geçtiğimiz yılın aralık ayında ÖTV muafiyetiyle ilgili çıkan kanunla beş yıldan on yıla çevrilirken bir kural daha getirildi, yüzde 40 yerlilik zorunluluğu getirildi arabalar için. Oysa, yerli üretimde bakacak olursanız, tekerlekli sandalyelerin girişi için üretime özel bir uygulama yok. Bu yabancı üretimde var "WHILL" dediğimiz kısacası, "..."¹ kısaltması olan "WHILL" dediğimiz logonun uygulama alanı yerlilikte henüz yok, buna özel bir teşvik yok. Dolayısıyla biz yerli üretimi teşvik etmek istiyoruz, gayet güzel bir uygulama bu ama yerli üretimi teşvik ederken eğer tekerlekli sandalye için bir alan açamıyorsa öyle bir özel üretim yapamıyorsa, biz yerli arabayı alıp sonradan başka teknik donanımı götürüp ekstra bir şey yaptırmaya kalkacaksa bu, engelliye bir zulüm hâline geliyor. Dolayısıyla bizim, bunu, oradaki yaptırımın nedenini geçen sefer de konuşmuştuk, esas nedeni gerçekten usulsüz kullanımların önüne geçmekti ama onu yaparken gerçek engellilerin cezalandırılması şekline döndü. O yüzden, sizden ricam, bu uygulamanın yerli üretimi teşvik ederken yerli üretimdeki bu "WHILL" uygulamasının da bazı şeylerde zorunlu tutulması gerekiyor ancak biz engellileri yerli üretime öyle teşvik edebiliriz.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, söz almak isteyen?

Burhanettin Başkanım, söz sizde, buyurun.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Evet, öncelikle teşekkür ediyorum sunumlarınız için.

Tabii, bu konu çok detaylı bir konu yani böyle bir toplantıyla, iki toplantıyla hemen sonuca ulaşılacak bir şey değil.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bu işlerde ilerleme katedene kadar anlatacağız, sorun yok.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Bir defa, kentlerde kaldırım rampalarıyla ilgili bu iş inisiyatife bırakılmış gibi yani belediye başkanı duyarlıysa bu işi öncelikliyor ama duyarlı değilse öteliyor. Bu konuda da ayrıca aydınlatma lambalarıyla ilgili, o sinyalizasyon lambalarıyla ilgili sesli uyarı sistemlerinin de mutlaka ilave edilmesi gerekiyor. Ayrıca, en büyük sorun apartmanlardaki rampalar yani yasak savma kabilinden çok dik bir şekilde hayatta sağlam insanın bile çıkamayacağı rampalar yapılmış göstermelik olarak. Bunların tamamının bir standarda bağlanması gerekiyor.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Başkanım, şimdi, bu rampa konusuyla ilgili ben Çevre Bakanımızla görüştüm, onlar bizden gelecek teklifi bekliyorlar. Onu da inşallah mevzuata kazıyacağız standart bir şekilde, tamam mı?

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - İnşallah.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - O konuda da biz Komisyon olarak çalışıyoruz değil mi Coşkun Bey?

HÂKİM COŞKUN GÖZAĞAÇ - Evet Sayın Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Yani onu da inşallah paylaşalım üyelerimizle, biraz daha somutlaşsın, o çok önemli.

Buyurun.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Biz mesela Mersin'de bütün otellere engelsiz otel logosu çakmıştık yani eksiklerini tamamladıktan sonra otellere o şekilde teşvik amacıyla çakmıştık. Bunun yanında, bu toplu taşıma araçlarıyla alakalı belediyeler aynı güzergâhta birkaç araçla bir engelsiz araç takviyesi yapıyorlar oraya.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Ticari taksileri ayarlayabilmiş miydiniz?

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Ticari taksilerde maalesef yapamadık ama bunu bir yönetmelik çıkarıp, mesela 20 araçtan fazla olan duraklarda en az bir tane engelsiz araç bulundurma gibi bir şart getirilebilir bunlara, yoksa her aracı engelsiz hâle getirmek zaten mümkün değil, o da ayrı bir maliyet gerektiriyor.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - O yönetmelik kimin uhdesinde?

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Bakanlık yapacak.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bakanlık mı acaba? Belediye mi, valilik mi?

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ HUKUK İŞLERİ MÜDÜRÜ ZELİHA DİKYOL - UKOME karar alabilir, çıkarabilir.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Tamam.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Ama yani kanunla çıksa çok daha gerçekçi olur, herkes uyar o zaman. UKOME'ye ya da oradaki birimlere bırakırsanız yine inisiyatife kalır.

1. Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

Bu okul servisleriyle alakalı da bunların hepsi yine aynı şekilde olmaz ama işi kolaylaştıracak, en azından otomatik olmasa da manuel olarak yapılacak rampalar olabilir, bunlarla ilgili biz çalışma yapmıştık.

Bu engelli araçlarının park sorunuyla ilgili bunların hepsine birer harf verilebilir, bu cezai müeyyide de artırılırsa bunlar bir şekilde disipline edilebilir. Biz Mersin'de aslında bu tür eğitimlerin de verildiği çok büyük bir mesleki eğitim merkezi kurmuştuk engellilerle alakalı, bunu mutlaka arkadaşlarımızın görmesini arzu ederim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Çünkü bu arkadaşlar mutlaka bir şekilde bir meslek sahibi yapılması lazım. Bu arkadaşların aslında -geçen de söyledim- üretebilecekleri çok şey var, yapabilecekleri çok şey var, önemli olan bunları eğitim topluma kazandırmak. Tabii, bunun yanında yasaları biraz daha...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Sizin mikrofon kapalı gibi, onu açarsanız kayda girer.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Kendi kendine kapanıyor herhâlde.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Buyurun.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Yani bunları biraz daha bizim toplum cebri işlerden alır yani bunları inisiyatif bırakırsak bunların çoğu çözülemez. Bu konuda da yasaya koyup arkasından da takip etmek gerekiyor yani bir yaptırım da olması lazım. Belediyeler yapacaksa ya da resmî kurumlar yapacaksa hepsinin belli bir süre verilerek bu işin tamamlanması gerekir diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Biz teşekkür ederiz.

Buyurun.

ELİF ESEN (İstanbul) - Sayın Başkanım, kıymetli kurul üyeleri; ben de misafirlerimize hoş geldiniz diyorum.

Hem Ulaştırma Bakanlığından hem de Belediyeler Birliğinden gelen kıymetli misafirlerimize sunumları için teşekkür ediyorum. DEVA Partisi İstanbul Milletvekili Elif Esen ismim.

Şimdi, birkaç sorum olacak benim. İstanbul'da yapmış olduğum görüşmelerde özellikle şehir içi ulaşımda otobüslerin engelli yolcuları almak istemediğine dair geri bildirimler çok fazla geldi. Pas geçen, engelli yolcuyla görünce pas geçen, almayan, almak için durduklarında da engelli vatandaşın binebileceği rampaların zor açılması, sorunlu olması sebebiyle otobüsteki yolcuların yardımcı olduğunu duyduğumuz geri bildirimler aldık, bu çok önemli yani gerçekten engelli vatandaşlarımızın sosyal hayata, toplum hayatına erişimleri açısından son derece önemli çünkü evet, çok güzel, yapılan sunumlarda gördük, demir yollarında, hava yollarında gayet başarılı işler var, bu anlamda tebrik ediyorum ama daha iyi olması için eksikleri ve sorunları güncel hâliyle bizim planlamamız lazım. Bu noktada bir çalışmanız var mı? Sanıyorum, Belediyeler Birliğinin kapsamına giriyor. Nasıl önlenebilir, nasıl çözülebilir bu konu? Bizim de raporumuzda mutlaka yer alacaktır.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bu genel bir konu.

ELİF ESEN (İstanbul) - Çok önemli bir konu Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Çok sayıda şikâyet var bununla ilgili. Hatta benim niyetim bir gün bir otobüs durağına gidip rastgele bir şekilde işi denetlemek yani bir görmek istiyorum yani bu konuyla ilgili mutlaka bir şeyler yapmamız lazım. Kimsenin keyfine bırakılacak bir konu değil.

ELİF ESEN (İstanbul) - Çok doğru, kesinlikle.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Yani tüm vatandaşlara eşit hizmet sunmak zorunda tüm vasıtalar. O yüzden, bununla ilgili hem Bakanlık hem belediyeler hem ilgili başka kurum, kuruluşlar bir şeyler yapmak zorundayız arkadaşlar.

Buyurun, buyurun.

ELİF ESEN (İstanbul) - Engelli dostu otobüsler olabilir ama seferlere bunun yansıtılması ne kadar mümkün olur? Zor olur diye düşünüyorum. İyi bir planlama...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Yok, seferlerde var ama olduğu hâlde kapıyı açıp asansörünü kullanmak istemeyenlerin olduğuna dair şikâyetler var.

ELİF ESEN (İstanbul) - Ya, bu noktada da yine bizim sistemsiz olduğunu düşünüyorum. Uygulayıcıların yetki ve sorumluluk alanlarına dair müeyyideye tabi tutulmamalı. Eğer orada bir otobüs şoförü durup almadıysa artık cep telefonundan mesajla, mobil uygulamalarla dijital platformlara başvurularak yolcular bunu şikâyet edebilirler; böyle bir uygulama yani otobüs şoförünün bu konuyla ilgili bir sorumluluğunun olması ve cezai müeyyidesinin olması. Diyelim, 2 kere tekrarlandığında, mükerrer bir şekilde bunu yapıyorsa görevden alınması gibi caydırıcı tedbirler olduğunda başka zaman başka bir şoför bunu yapmaz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Şimdi şu aklıma geldi siz konuşurken: Malum bizim bir portal çalışmamız var. Bu portal çalışmasında "Ulaşım" başlığımız olmalı bence arkadaşlar. Ulaşımdaki şikâyetleri de oradan bildirebileceği bir mekanizmayı belki kurabiliriz. Gerek görüntülü gerek yazılı şikâyetler oradan takip edilebilir.

ELİF ESEN (İstanbul) - Şikâyet mekanizmaları iyi işliyor artık Başkanım. Bu, buna dâhil edilebilir.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Mutlaka. Emre Bey, onu kaydedelim.

ELİF ESEN (İstanbul) - Yine, engelli vatandaşlarımızla yaptığımız görüşmelerde özellikle gençlerin, genç engelli bireylerin -özellikle bunlar fiziksel engelli bireyler- erişimlerdeki sorunun araçlarına engelli tekerlekli sandalyelerini alamamaları, bununla ilgili desteklerin sınırlı olması gibi... Siz az önce buyurdunuz, Doblo araç yani Doblo araç gibi o tarzdaki -yarı ticari araç deniyor sanırım onlara- teşvik rica ediyorlar. "Tamam, hani burada bir kötü kullanım var, işte cipler konusunda falan kötüye kullanım var ama bizim niyetimiz o kötü kullanım engellensin, onu destekliyoruz, bize yarı ticari araçlarda destek sağlansın." diye önerileri var. Yine, bu tarz yarı ticari araçlar özellikle taksi sayısına bakılarak belli bir taksi sayısı sonrasında taksi durakları için de mecburi tutulabilir. Diyelim, 20 aracı aşarsa 1 tanesi yarı ticari araç olmalı ki bu sadece engelli vatandaş olarak düşünmeyin, yaşlılar için de geçerli olan bir şey, engelli dostu ulaşım olarak görülebilir.

Yine başka bir konu: İstanbul'da özellikle sosyoekonomik seviyesi biraz daha böyle üst düzey olan ilçelerde kiralık ilanlarına baktığınızda evlerde "yaşlı dostu apartman" diye yazıyor. Bakın, bu farkındalıkla alakalı bir şey, yaşlı dostu apartman. Çok merak ettim ben ve gittim, baktım, apartmanın girişinden itibaren onu hissediyorsunuz. Merdiven varsa merdivene tırabzan yapmışlar, engelli vatandaş için de önemli ya da engelli eğer merdiven kullanmayacaksa rampa yapmışlar, apartmana girişte rampa, asansörde yine tutunma mekanizmaları, bununla ilgili farkındalık çalışmasında yine önemli bir katkı olacağını düşünüyorum. Bu, belki Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımızın da kapsamına giriyor tabii.

Bir başka konuya hızlıca geçiyorum, birkaç notum var çünkü: Bu ayçiçeği sembolü, oldukça önemli bir konu bu çünkü bazı çocuklarımızın, özellikle zihinsel engelli grubundaki çocukların, gençlerin ve bireylerin öfke nöbetleri, duygusal yoğunlukları sebebiyle kalabalığa girdiklerinde, o bunaldıkları anda sessiz oda onların ihtiyaçları oluyor. İstanbul Havalimanında olduğunu biliyordum, otizmi bireylerin aileleriyle görüştüğümde bu geri bildirim almıştım. Bununla ilgili planlamalarınızda kaç havalimanında var, önümüzdeki dönemde kaç havalimanında daha yapılmasını öngörüyorsunuz, bunu öğrenmek istiyorum.

Sanırım bu engelli kartla ilgili Aile Bakanlığının, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının bütçede bir payı var. Bu pay geçen seneye göre ne kadar artırıldı -çünkü sizinle ortak bir çalışma, sizde de bütçe payının olması lazım diye düşünüyorum- bunda nasıl bir ilerleme öngörüyorsunuz? Yüzdesele olarak değerlendirmeye kalktığımızda çok zor çünkü biz daha tam engelli sayımızın kaç olduğunu bilmiyoruz, farklı kaynaklara baktığımızda Bakanlıkların farklı farklı engelli sayılarından bahsediliyor. Dolayısıyla siz sunumunuzda bize sadece sayı olarak verebilmişsiniz, etki analizinde yüzdesele farkını göremiyoruz. Yani geçtiğimiz yıl bu kadardı ama şu kadar yüzdeyle önümüzdeki yıl hedefimiz var ya da gerçekleşme payı var, onu bilemiyoruz.

Size sorum olacak, Belediyeler Birliğine: Bakım ve sosyalleşme merkezleri çok önemli. Az önce söylediğim gibi, gençlerin spora erişimi o çocuğun hayatında çok sihirli bir dokunuş oluşturuyor ve sosyal hayata katılımını da beraberinde istihdam sosyal ağlar geliştiriyor. Bu anlamda öngördüğünüz çalışmalar var mı?

Yine, bize gelen geri bildirimlerde spor alanında yerel yönetimlerin çok önemli olduğu, yerel yönetimlerin lokalleri, özellikle spor kulüplerini desteklemesinin son derece o dediğim sihirli etkiyi oluşturduğuna dair geri bildirimler aldık. Bununla ilgili bir çalışmanız var mı, projeniz var mı? Yerel yönetimlere bir farkındalık ya da bütçeden pay ayrılması anlamında bir planlamanız var mı, bunu merak ediyorum.

Az önce söylediğim konu: Kentsel dönüşüm şimdi var. O kentsel dönüşümde erişilebilir mekânlar, yaşlı ve engelli dostu apartmanlar devletin de yani bizim önerimizle devletin de sahiplendiği bir konu olabilir ve bu anlamda çok basit dokunuşlar aslında o tırabzanlar. Yani bundan sonra yapılacak binalarda engelli ve yaşlı dostu binaların yapımı kentsel dönüşümle mümkün olabilir diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Sayın Vekilim, şimdi bir sonraki toplantımız ya da onun akabinde Çevre Bakanlığımızı dinleyeceğiz. Sizler de bu konuda hazırlıklarınızı somutlaştırırsanız onlara bu önerileri sunarız.

ELİF ESEN (İstanbul) - Olur.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Zira, az önce de bahsettiğim gibi, Sayın Bakanın bu konuda bir hassasiyeti var, sağ olsun.

ELİF ESEN (İstanbul) - Ne güzel.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Orada bir ilerleme katedeceğiz.

Teşekkür ediyorum.

Evet başka?

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Ben soru sormak istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Buyurun Hocam, buyurun.

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri, çok kıymetli misafirler; özellikle sunum için teşekkür ediyorum.

Aslında çok şey konuşuldu, gerçekten çok verimliydi, çok güzel noktalara da değinildi. Ben sadece iki noktada çok kısa olarak bir şeyler belirtmek istiyorum. Özellikle de STK'lerle, engelli STK'lerle yaptığımız görüşmelerde de bu konu gündeme geldi. Tabii, kendi ilim için söylüyorum, belki birçok ilde de aynı problemler vardır ama özellikle yayalar için yaya geçidinde görme engellilerimiz için sesli uyarın sistemi, bunu standart hâle getirmek lazım. Evet, büyükşehirlerimizde bu var ancak belki doğuda birçok ilde de olmadığını görüyoruz. Dolayısıyla görme engelliler için bu sesli uyarın sisteminin mutlaka kurulması gerekiyor.

İkinci nokta: Otoparklar. Şimdi, biraz önce sayın vekilim de dile getirdi, demir yollarında ücretsiz, hava yollarında yüzde 20, kara yollarında yüzde 40 engelliler için indirim var. Bence otoparklarda da özellikle engelliler için ücret alınmaması ya da indirim yapılmasının uygun olacağını düşünüyorum çünkü genel bir talep olarak bunu değerlendiriyorum.

Tekrardan sunumumuz için çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Buyurun.

EMRE ÇALIŞKAN (Nevşehir) - Sayın Bakanım, ben de çok teşekkür ediyorum sunumları için hem Ulaştırma Bakanlığımıza hem Belediyeler Birliğine. Birçok konu sayın vekilimin söylediği gibi konuşuldu. Sesli uyarı sisteminden bahsetti değerli vekilim trafik lambalarında, bir de otobüslerde, özellikle belediye otobüslerinde ineceği durağın sesli olarak uyarılmasıyla ilgili geri dönüşler alıyoruz çok ciddi manada, özellikle görme engelliler için.

Diğer bir konu: Maalesef, belediye ayırmaksızın söylüyorum, metro istasyonlarında asansörlerin engelsizlerin kullanmasından dolayı çok sık arızalandığı ve maalesef bu arızaların da zamanında giderilmediği. Ben de birçok noktada buna şahit oldum. Hem üst geçitlerde hem metrobüslerde özellikle engellilerin kullanması için yapılan asansörlerin çoğu zaman bozuk olduğunu, çalışmadığını görüyoruz. Tabii, bunun birçok sebebi var ama bu konuda çok muzdaripler. Düşünün ki bir yerden karşı karşıya geçecek, başka bir yolu da yok bir engellinin, çaresiz kalıyor asansör çalışmadığında, çok ciddi problemlerle karşılaşılıyorlar. Şöyle ki: Ben bir fizyoterapistim. Kendi hastanelerimizdeki engelli kardeşlerimizle, hemiplejiklelerle ya da tetrapilejik hastalarla

konuştuğumda bu ulaşım sorunlarından dolayı çok ciddi evlerinden çıkamama problemi, bunların depresyona sebep olduğu, psikolojik, psikososyal sorunlara sebep olduğu ve günün sonunda da aslında bizim engelsizler olarak farkına varmadığımız toplumda özellikle engellilerle alakalı çok ciddi, büyük sosyal problemlere sebep olduğu net benim gözümde, gördüğüm kadarıyla. En basiti, şöyle bir şeyden bahsettiler: Trafikte karşı karşıya geçmek için verilen sürenin engelsiz vatandaşlar için hesaplandığı yani "Siz yürüyerek rahat bir şekilde geçiyorsunuz ama biz o süre içerisinde geçemiyoruz, problem yaşıyoruz." gibi bir dönüşleri oldu mesela, o benim farkındalığım açısından çok önemliydi. Bu metrobus duraklarındaki sarı çizgilerin hissedilebilir ya da yeterli olmadığından dolayı raylara düşmelerden bahsettiler yani bu da çok ciddi bir problem. Oradaki aslında engelsizlere fayda için sağladığımız bir şeyin yeni engelliler oluşturabilecek bir pozisyonda olması da ciddi bir problem. Tabii, bu konular bizim Komisyonumuzda biz değerlendirdikçe, söyledikçe illaki hayata geçecektir. Yani daha önceki yıllara göre daha iyi durumdayız ama belki küçük dokunuşlarla inşallah bu sorunların çözümü için bizler de faydalı oluruz.

Çok teşekkür ediyorum Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Ben teşekkür ediyorum.

Buyurun.

SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP (Bitlis) - Sayın Başkanım, esasında, şimdi hem Ulaştırma Bakanlığının sunumlarını hem de Belediyeler Birliğinin sunumlarını birlikte dinlerken şöyle bir şey uyandı bende: Şimdi, tabii, kentlerde yani büyükşehirlerde dizayn edilirken, birçok planlama yapılırken yani bazı şeylerin çok daha fazla gözetilerek yapıldığını, bunların küçük illere geldikçe aslında çok gözetilmeyen, daha zorlu aşamalarda, pratik günlük yaşamda daha zorlu hâliyle yaşandığını... Hepimizin gittiğimiz yerlerde gerek vatandaşlarla yaptığımız temaslarda gerek STK'lerle yaptığımız görüşmelerde sürekli ifade edilen, dile gelen birçok sorun var hem ulaşım alanında hem de belediyelerin yetki alanlarına giren çalışma alanlarında. Şöyle bir şey: Ulaşım master planları, ana planları esasında hazırlanırken bu hazırlanma aşamalarında, bu planların yapıldığı dönemde mesela engelli bireylerin yaşama katılım noktasında nasıl olacağına dair bir gözetim yapıldı mı bu zamana kadar ya da böyle bir gündem oluştu mu, oluşmadı mı? Günün sonunda hepsi çıkıp, gelip esasında bir kentin dizayn edildiği, bir kente dair ulaşım sistemlerinin bütünüyle inşa edildiği, bütünüyle dizayn edildiği bu master planların hazırlanma süreçlerinde bu katılım ne kadar gözetildi, engelli bireylerin yaşayacağı zorluklar meselesi ne kadar tartışma konusu oldu? Açıkçası bunu sormak istiyorum. TBB'nin ve Ulaştırma Bakanlığının bu anlamda ortak yürüttüğü, hazırladığı çalışmalarda böyle bir ortaklaşması, böyle bir gündemi oldu mu? Şayet yoksa hızlı bir şekilde, ivedi bir şekilde bence bunun bir gündeme alınması çok önemli. Çünkü yaşanan kentlerin tasarlanma süreçlerinde en önemli noktalardan bir tanesinin bu olduğunu düşünüyoruz.

İkincisi de, Belediyeler Birliğinin sunumunda şunu çok net gördük: Evet, mevzuatlardaki dil hâlâ değişmemiş. Bence bunun bir eleştiri konusu olması gerekiyor. "Özürlü" ifadesi, "muhtaçlık" ifadesi... Yani dilde bu ifadelerin nihayetinde ayrımcılık yarattığını hepimiz de gözeterek... Buna biraz baktığımız zaman bir bakış açısının da aslında dışı vurumu olduğunu da görebiliyoruz. Yani bu dilin de ivedi bir şekilde değişmesi gerektiği eleştirisini de buradan sunarak teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Buyurun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bu özel otoparklarda da bir engelli tahsisi yapılması gerekiyor sanırım. Yine internet aboneliği konusunda da Ulaştırma Bakanlığı şirketlere evde engelli olduğu takdirde bir indirim getirebilir, bunun da olması gerekiyor sanırım. Yine, araçlar önemli engelliler için. Bir yanıltıcı lüks algısı var araçlarda engelliler için; anahtarsız giriş, otomatik vites, bagaj, park sensörleri gibi donanımlar engelli olmayanlar için konfor olarak görülebilirken bir elinde baston kullanan, tek eli olan veya hareket kabiliyeti kısıtlı bir birey için aracının güvenle kullanabilmesinin temel şartı. Bu lüks değil, hayati bir ihtiyaç. Yine, motor hacmi sınırlaması getiriliyor, Bakanlığın burada da bir düzenleme yapması gerekiyor. Yani o geniş engelli araçlarının daha yüksek motor hacimli araçlara sığabileceği ortadayken bunlar lüks olarak görülebilir. On yıllık süre ve yerli üretim şartı da bireylerin gelişen güvenlik teknolojilerine erişimini engellemekte ve özel donanım gerektiren ithal araçlara ulaşımı imkânsız kılmakta. Bunlar da ulaşım ile ilgili hususlar. Engelliler Komisyonunda bunların da altını çizmek gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, teşekkür ediyorum değerli Komisyon üyelerimize.

Tabii, hem Ulaştırma Bakanlığı hem de Belediyeler Birliği için benim de aldığım bazı notlar var, onları şimdi paylaşacağım. Ayrıca, bunları yazılı olarak da ilgili kurumlarımıza göndereceğiz. Zira bunlar burada bir anda çözülecek konular değil ama bu süreçleri bir seferberlik hâlinde birlikte yürütmemiz gerekecek. İnşallah, daha sıkı diyalog içerisinde olacağız sizlerle.

Evvelinde de bahsettim, okul servislerinde engelliler konusu, ticari taksiler ve engelliler konusu, şehir içi otobüsler ve engelliler konusu, şehirlerarası otobüsler ve engelliler konusu, yollardaki dinlenme tesisleri ve engelliler konusu; bunların denetlenmesi, bunlarla ilgili standartların tespiti ve yaygınlaştırılması karşılaştığımız önemli gündemlerimizden birkaçı.

Bununla birlikte Erişilebilir Ulaşım Stratejisi ve Eylem Planı (EUSEP) 2021-2025. Bunun gerçekleşme oranı, bunu sizden istihdam ediyoruz. Ve bununla birlikte kaç adet şehirlerarası otobüs terminali erişilebilirlik standardına sahip? Tabii, dinlenme tesisleri aynı şekilde, şehirler arası güzergâhlardaki mola yerleri; bunların denetimine ilişkin bir raporumuz var mı ya da kim denetliyor ya da bahsettiğim gibi bunlarla ilgili erişilebilirlik belgesi var mı? Yine, aynı şekilde, yedi gün yirmi dört saat çağrılabilir şekilde hizmet veren erişilebilir taksi uygulaması... Var ise nerede var? Bununla ilgili neler yapabiliriz biz de Parlamento olarak, onu da açıkçası çalışmak isteriz. Tabii, demir yolu ulaşımında erişilebilirlik standartlarına uygun filonun toplam filoya oranı... Yine, havalimanı olarak engelsiz havalimanlarımız var malum, bunların kaç engelsiz havalimanı sertifikasına sahip? Bununla ilgili tamamlamaya yönelik bir takvim var mı? Tabii, deniz ulaşımı ayrı bir konu. İskelelerin, terminallerin ve limanların bu anlamdaki son durumu...

Tabii, dijital alan ayrı bir alan, onunla ilgili milletvekillerimiz de gündeme getirdiler.

Ulaştırma açısından, dediğim gibi, bu süreç değerli arkadaşlar. Sizler de Bakanlık bu anlamda temsil ediyorsunuz ama bu sadece belki sizi de ilgilendirmiyor, tüm Bakanlığınızı bu noktada kapsayan bir konu. Burada bir başlangıç yapmış olduk Ulaştırma Bakanlık açısından. İnşallah, bunu birlikte hem fikir teatisinde bulunarak hem de diğer kurum, kuruluşlarla iş birliğiyle yönetelim.

Gelelim Belediyeler Birliğimize. Tabii, Belediyeler Birliğinin kaç üyesi var?

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ HUKUK İŞLERİ MÜDÜRÜ ZELİHA DİKYOL - 1.403.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - 900 küsur ilçe belediyesinin tamamı üye mi?

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ HUKUK İŞLERİ MÜDÜRÜ ZELİHA DİKYOL - Bütün belediyeler üye.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Tüm belediyeler, anladım.

Bir de alt belediye birlikleri var, Ege Belediyeler Birliği...

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ HUKUK İŞLERİ MÜDÜRÜ ZELİHA DİKYOL - Bölgesel birlikler Sayın Bakanım. Ülke düzeyinde iki birlik var, bir tanesi belediyeleri temsil etmek üzere biziz, biri de il özel idarelerini temsil eden Vilayetler Birliği.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Arkadaşlar -bizim uzman arkadaşlara söylüyorum özellikle- bizim bu alt gruplarla da belki bir araya gelmemiz gerekecek. Bir de Marmara Belediyeler Birliği, işte çoğunlukla İstanbul'daki belediyeleri toplayan. Ege Belediyeler Birliği, Orta Anadolu'dakiler, bunları da ayrıca çalışalım.

Tabii, şunu merak ediyorum: Belediyeler Birliğinde bir engelli birimimiz var mı?

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ HUKUK İŞLERİ MÜDÜRÜ ZELİHA DİKYOL - Engelli birimimiz yok, komisyonlar şeklinde çalışıyoruz. Çalışma komisyonlarımız var Sayın Bakanım, oralarda çalışılıyor, özel bir birimimiz yok bu konuda.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Engellilere dair çalışan bir Komisyon var mı?

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ HUKUK İŞLERİ MÜDÜRÜ ZELİHA DİKYOL - Sosyal Hizmetler Komisyonumuz var.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bir rapor falan var mı onunla ilgili?

Neyse, ben sorumu tamamlayayım, siz topluca cevap verirsiniz.

Belediyeler Birliğindeki engelli birimi ya da komisyonlar, bununla birlikte Belediyeler Birliğinin hazırladığı erişilebilirlik standartları açısından yönetmelik, yönerge ya da öneri belgeleri var mı? Tabii, Belediyeler Birliği bu işin en merkezî kurumlarından biri, erişilebilirlik konusunda pratikte neler yapıyor yani belediyelere bir yaptırım uygulayabiliyor mu? İyi uygulama örnekleri neler mesela? Bazı belediyelerin çok güzel işleri var engellilerle ilgili. Ben özellikle denetim konusunu çok ama çok merak ediyorum, bununla ilgili bir açılım gerekiyor mu? Tabii, sizin 1.400 üyeniz var, mesela bunların kaç tanesinde engelli koordinasyonu var ya da yok? Bu da bence çok önemli. Bununla birlikte kaç belediyede engelli bakım merkezi var? Kanunda da böyle bir açıklık var aslında. Belediyelerin, ölçeğine göre bu sorumluluğu üstlenmesi gerekiyor hem büyükşehirlerde hem ilçelerde. Onu da merak ediyorum.

Tabii, kent konseyleri var malum, bu kent konseylerinden engellilerle ilgili en iyi işleyen hangisi ya da kent konseylerinin engellilerle ilgili durumu nedir? Ve tabii, sizin bu noktada belediyelere rehberliğiniz çok önemli, bu konudaki rehberlik çalışmalarınız... Siz de bizim bu çalışmalarda önemli bir paydaşımızsınız Belediyeler Birliği olarak yani burada bizim bu Komisyon vesilesiyle tüm belediyeleri açıkçası harekete geçirmemiz gerekiyor. Büyükşehirle, il belediyesiyle, ilçeleriyle ve hatta beldeleriyle herkesin kendi gücünce bir şeyler yapması gerekiyor çünkü bu sadece bir Komisyonun, bir belediyenin, bir bakanlığın işi değil, topyekûn herkesin işi.

Malum, belediye yasasıyla ilgili bir çalışma var, oraya da bununla ilgili işte önerileri toparlayalım, hep birlikte ortak akılla... Hem Belediyeler Birliği de bu konuda bence özellikle bizim konumuzla ilgili birtakım çalışmalar üretmeli hem de Komisyon üyelerinden bu konuda aktif katılımı inşallah daha üretken bir süreç yönetelim.

Evet, buyurun arkadaşlar.

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ HUKUK İŞLERİ MÜDÜRÜ ZELİHA DİKYOL - Otobüslerde durak uyarıları, durakların sesli uyarımı, sarı işaretli yollar, görme engelliler için yollar gibi, asansörlerin arızalanma durumlarını not ettim. Bir Ulaşım Komisyonumuz var belediye temsilcilerinden oluşan, o Komisyonda da paylaşacağım, bizim ilgili birimimizle de paylaşacağım bu konuyu. İnşallah, aşama kaydedilmiş olsun.

Onun dışında amatör spor kulüplerine destek konuşuldu. Amatör spor kulüplerine hâlihazırda belediyeler nakdî destek verebiliyor, tabii kanunla tanımlanmış sınırlar çerçevesinde. Yıllık bir bütçeleri var, o bütçeyi amatör spor kulüplerine tahsis edebiliyorlar. Bir meclis kararına da ihtiyaçları yok, başkanlık oluruyla destekleyebiliyorlar. Bu engelli amatör spor kulübü de olabilir, hiçbir engel yok hâlihazırda.

Türkiye Belediyeler Birliği aslında bir denetim yetkisini haiz değil belediyeler üzerinde, biz daha çok teşvik edici mekanizmalar ya da bilgilendirici, farkındalık artırıcı çalışmalar yürütüyoruz. Tabii, bütçemizin elverdiği ölçüde de belediye hizmetlerini bazen araç destekleriyle, bazen proje destekleriyle destekliyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Örneğin, bütçenizden engellilere yönelik yaptığınız destekleri bize verebilir misiniz?

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ HUKUK İŞLERİ MÜDÜRÜ ZELİHA DİKYOL - Onun rakamını ben sormak durumundayım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Tabii ki, mutlaka. Onlara bir çalışalım.

Buyurun, bitti mi sizin?

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ HUKUK İŞLERİ MÜDÜRÜ ZELİHA DİKYOL - Evet Sayın Bakanım, diğerleri talep mahiyetindeydi, alanda yaygınlaştırılması gereken öneriler.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Benim bahsettiğim bir liste vardı.

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ HUKUK İŞLERİ MÜDÜRÜ ZELİHA DİKYOL - Onların hepsini not ettim, onlar muhtemelen özel bir çalışmayı gerektirecek.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Onunla birlikte, sizinle de direkt çalışacağız, gerekirse Belediyeler Birliği bünyesinde engelli birimi oluşturulması çok kıymetli.

Hocam, buyurun.

EROL KELEŞ (Elâziğ) - Ben yanlış mı anladım bilmiyorum ama Belediyeler Birliğinde engellilerle ilgili bir Komisyon olduğundan bahsettiniz.

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ HUKUK İŞLERİ MÜDÜRÜ ZELİHA DİKYOL - Sosyal Hizmetler Komisyonumuz var Sayın Vekilim.

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Peki bu Komisyon kimlerden oluşuyor?

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ HUKUK İŞLERİ MÜDÜRÜ ZELİHA DİKYOL - Ağırlıklı belediye temsilcileri, konunun uzmanları ve TBB görevlileri.

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Mesela engellilerle ilgili bu konuda deneyimli insanlar ya da eğitimli kişiler var mı?

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ HUKUK İŞLERİ MÜDÜRÜ ZELİHA DİKYOL - Benim sekreteryamda olmadığı için tam olarak kimlerden oluştuğunu bilmiyorum ama iletim Komisyonumuza.

ELİF ESEN (İstanbul) - Ben de ne yaptığını çok merak ettim açıkçası. Ne yapıyorlar? Nasıl kararlar alıyorlar? Ne kadar zamanda bir toplanıyorlar? Ne tür değerler üretiliyorlar, bunların çıktısı ne?

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Bir de bunların bağlayıcılık derecesi nedir?

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ HUKUK İŞLERİ MÜDÜRÜ ZELİHA DİKYOL - Bağlayıcılığımız yok, sadece teşvik edici mekanizmalar, farkındalık yaratan mekanizmalar.

YÜKSEL TAŞKIN (İzmir) - Bir şey önerebilir miyim?

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Buyurun.

YÜKSEL TAŞKIN (İzmir) - Aslında Belediyeler Birliği -dediği gibi- teşvik edici, yaptırım gücü yok. Belki biz, bazı büyükşehir belediyeleri belirleyip -sadece şunu yaptık, bunu yaptık tarzı sunumlar da değil arkadaşlar yani şimdi onu geçelim- onlar mevzuatta nerede zorlanıyorlar, pratikte nerede zorlanıyorlar, yetki ne istiyorlar vesaire gibi... Hani biraz çözüm odaklı bir çerçeveye, önceden de yazı yazarak onlara yani biz sizden şöyle bir şey bekliyoruz... Yoksa "600 tekerlekli sandalyeyi şuraya gönderdik." Oradan çıkamayız biz. Belki büyükşehir eksenli de böyle bir çalışma... Çünkü Belediyeler Birliğini görüyoruz, Marmara Belediyeler Birliğini de çağırırsak, Ege'yi de çağırırsak aşağı yukarı çok icraya dönük bir şey çıkmayacağı anlaşılıyor. Onu paylaşmak istedim sadece.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Buyurun Başkanım.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Şimdi, belediyelere bu iş, bu şekilde dediğiniz gibi yaparsak hemen diyecekler ki: Bunların bütçesi ne, nereden gelecek? Yani genelde de yasalar çıkarken ilave görevler veriliyor ama bütçeyle ilgili hiçbir destek verilmiyor yani bu yıllardır böyle.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Onun bütçesini belediyeler bulur, siz merak etmeyin, gerek hayırseverden alır gerek kendi bütçesinden yapar. Yani siz başkanlık yaptınız, belediyecilik çok üretken bir mekanizma.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Belediyecilik tabii önemli bir şey de ama yani...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - O yüzden bu da hayırlı bir iş, yeter ki biz bunu mevzuatla biraz destekleyelim, biraz zorlayalım.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Ek görevler verirken şu bütçede de biraz oynamalar yapalım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Öyle bir formül de bulunabilir yani bir yerden bir kesinti oraya aktarılabilir engelli çalışmaları için falan ama bu işin mutlaka yerelleşmesi lazım. Yerelin bu konuda sorumluluğunu hissedip eyleme geçmesi lazım çünkü bu merkezden tamamıyla çözülecek bir konu değil. Yani, bu, hakikaten yerelde en ücra noktadan en merkezî noktaya kadar herkesin iş birliği hâlinde adım atması gereken bir konu.

Evet, Ulaştırma Bakanlığını dinleyelim şimdi de, buyurun.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI ULAŞTIRMA HİZMETLERİ DÜZENLEME GENEL MÜDÜRÜ MURAT BAŞTOR - Sayın Bakanım, Komisyon üyelerimizin birtakım sorularını not etmiştim, sırasıyla onlara cevap vermek isterim.

Havalimanlarında engelli vatandaşlarımızın koltuk seçiminde yaşanan sıkıntılarla ilgili bir soru gelmişti. Sivil Havacılık Genel Müdüremize de bu konuyu ilettim, bununla alakalı öncelikle bir veri entegrasyon çalışması yapıldığını, engelli bireylerin havalimanlarına bilgi olarak dijital ortamda aktarılması ve sonrasında da gerekli düzenlemelerin yapılmasıyla alakalı hâlihazırda bir çalışma yürütüldüğünü ifade etti.

Bir diğer soru: İllerde denetimlerin ne sıklıkla yapıldığı sorusu gelmişti. Üç aylık periyotlarda, ilgili mevzuatlar çerçevesinde. Özellikle 5378 sayılı Engelliler Kanunu ve ilgili yönetmelikler çerçevesinde, vali başkanlığında oluşturulan Erişilebilirlik Komisyonu tarafından üç aylık periyotlarla denetimler yapılıyor.

Taşıma modlarında ücret indirimleri farklı, demiryollarında ücretsiz, hava yollarında yüzde 25 gibi... Bununla alakalı ben notlarımı aldım, Bakanlığımıza da Strateji Başkanlığımıza da ileteceğim. Tabii, burada farklı işletmeler var, farklı ticari kurumlar var, hani onların belki aldığı birtakım kararlar var. Notlarımızı aldık, gerekli yerlere bu soruyu ileteceğim.

Yerli araçlarda ÖTV muafiyetinde yerli araç millîlik oranlarıyla alakalı bir soru gelmişti. Bununla alakalı da gerek Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımız gerek Hazine ve Maliye Bakanlığımız tarafından bu çalışmaların yapıldığını biliyoruz.

"Servisler, okul servisleri gibi toplu taşıma araçlarında rampalar olmalı, bunlar zorunlu hâle getirilmeli." şeklinde bir soru gelmişti. Bununla alakalı da öncelikle Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkında Yönetmeliği var. Bütün araçlarda yapılacak bütün teknik düzenlemeler bu yönetmelik çerçevesinde yapılıyor. Ancak Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ve Aile Bakanlığımız tarafından bir komisyon oluşturulması kararı verildi, bu tür araçlarda ne gibi standartlar, engelli vatandaşlarımızın engelsiz erişimine yönelik hangi standartların olması gerektiğine dair üç bakanlığın içinde aktif olarak rol alacağı bir komisyon marifetiyle bu standartlar belirlenecek. Belki TSE tarafından da TSE standartları da oluşturularak üretilecek araçlarda ve sahada kullanılacak araçlarda bu zorunluluklar getirilecek.

"Tüm havalimanlarında sessiz oda uygulaması olacak mı?" şeklinde bir soru geldi. Hâlihazırda şu anda sadece İstanbul Havalimanı'mızda var ancak Bakanlık politikalarımız çerçevesinde -sunumda da arz etmiştim- tüm havalimanlarımızda hem sessiz oda uygulaması hem turuncu masa uygulamasının hayata geçirilmesi yönünde bir çalışma yürütüyoruz. Bununla ilgili takvim anlamında da Komisyonumuza daha detaylı bir bilgi aktarabiliriz.

"Ulaşım ana planlarında engelli bireyler de sürece dâhil ediliyor mu?" şeklinde bir soru gelmişti. Bununla alakalı erişilebilir ulaşım yol haritası oluşturduğumuzu sunumda da ifade etmiştim. Tabii, bu planda, bu yol haritasında biz tüm sivil toplum kuruluşlarını da sürecin içine dâhil ederek yol haritamızı belirledik ve ilgili paydaş kamu kurumlarıyla da birlikte bu master planımızı oluşturduk.

"İnternet aboneliğinde de engelli indirim olmalı." şeklinde bir ifadede bulunuldu. Bununla ilgili de ben ilgili yerlere sorduğumda -sunumda da aktarmıştım- internet ve telefon aboneliğinde de bir hanede engelli birey varsa yüzde 25 indirim uygulamasının hâlihazırda yapılmakta olduğunu aktardılar.

Sayın Bakanım, sizin ilettiğiniz 6 ana başlıkta hepsini not aldık, bunlarla ilgili, eğer dilerseniz, biz kapsamlı bir rapor hazırlayalım, Bakanlık olarak bunlarla ilgili sorulara daha detaylı bir şekilde raporu hazırlayıp sizlere arz edelim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Tabii, raporu mutlaka çalışalım ama rapordan ziyade burada var olan durumları nasıl birlikte çözeriz, onun çalışmasına başlamamız lazım.

Teşekkür ederim.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI ULAŞTIRMA HİZMETLERİ DÜZENLEME GENEL MÜDÜRÜ MURAT BAŞTOR - Bununla ilgili zaten arz etmiştim, Strateji Başkanlığımızda da bir daire başkanlığı kurduk Musa Bey'in başkanlığında. Sadece bu başkanlığımızın görev ve yükümlülüğü engelli bireylerimizin tüm ulaşım modlarında, Bakanlığımız uhdesindeki tüm alanlarda engelsiz bir şekilde, sorunsuz bir şekilde erişim imkânlarını sağlamak, artırmak, bununla ilgili çözüm yollarını aramak.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Ne zaman kuruldu bu birim?

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI ULAŞTIRMA HİZMETLERİ DÜZENLEME GENEL MÜDÜRÜ MURAT BAŞTOR - 2021 yılında kuruldu.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Güzel bir çalışma. İşte o birimi güçlendirelim biz de Komisyon olarak.

ELİF ESEN (İstanbul) - Sayın Başkanım, bir eklemem olacak benim...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - O şirketlerin hepsi bu yüzde 25 indirimini yapmıyor, sizin denetlemeniz gerekiyor.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI ULAŞTIRMA HİZMETLERİ DÜZENLEME GENEL MÜDÜRÜ MURAT BAŞTOR - Ben notlarımı aldım Sayın Vekilim.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Yapmayanlar var. Bakanlık olarak denetleyin lütfen.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI ULAŞTIRMA HİZMETLERİ DÜZENLEME GENEL MÜDÜRÜ MURAT BAŞTOR - Evet, ilgili genel müdürlüğümüze ve ilgili Bakan Yardımcımıza da bu konuyu ileticeğim. Denetim raporlarını da çıkartacağım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - HTK denetliyordur onu muhtemelen.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Yapmayan varmış.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Buyurun Elif Hanım.

ELİF ESEN (İstanbul) - Şimdi, şöyle bir talep de geldi, onu da iletmek isterim. Belediyeler Birliğinden gelen Değerli Müdürümüz not alacaktır. Şimdi, engellilerin kullanmış oldukları birtakım ortez, protez, medikal malzemeleri var ve bu malzemeler bazen kendilerine, şahıslarına özel de yapılabiliyor. Arızalandığında da çok yüksek teknik desteklerle arıza giderici tamirat bedelleriyle ancak buna çözüm oluşturabildiklerini söylüyorlar. Şöyle bir önerileri var: Yerel yönetimlerin, belediyelerin bu konuda bir atölyeyle ve teknik uzmanla engelli bireylere destek vermesinin çok hayati derecede onlara katkı sağlayacağını belirtiyorlar. Çok kolay yapılabilecek bir şey, belki hani bütün belediyeler olmasa da belli bir nüfus üzerinde zorunlu tutulabilir bu. Ve sarf malzemelerinde de destek sağlanmasını rica ediyorlar.

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ HUKUK İŞLERİ MÜDÜRÜ ZELİHA DİKİYOL - Belki 4736 sayılı Kanun var. Belediyelerin hangi hizmetleri ücretsiz veya indirimli sunabilecekleri o kanunda düzenleniyor. Orada bir değişikliğe de ihtiyaç hissedilebilir burada.

ELİF ESEN (İstanbul) - Bir kanun maddesi belki.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - İşte bunları bizim hukukçu arkadaşlarımız da not alıyor. Bunları takip edeceğiz.

Evet, verimli bir görüşme oldu. Hem Komisyon üyelerimize hem misafirlerimize, Bakanlığımız ve Belediyeler Birliğimizin temsilcisi arkadaşlarımıza teşekkür ediyoruz.

Tabii, bu şekilde fikir alışverişimiz devam edecek.

Önümüzdeki hafta büyük ihtimalle Cumhuriyet Bayramı nedeniyle Meclisin salı ve çarşamba günleri çalışması söz konusu değil. Perşembe günkü duruma göre...

LATİF SELVİ (Konya) - Perşembe de kapalı olur.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Öyle bir ihtimal var. Önümüzdeki hafta perşembe ya da cuma günü, zannediyorum, saha programımızı gerçekleştiririz. Bir sonraki hafta da yine kaldığımız yerden Komisyon toplantılarına devam ederiz. Burada bulunan tüm üyelerimize tekrar teşekkür ediyorum.

Genel Kurul çalışmalarında başarılar.

LATİF SELVİ (Konya) - Haftaya sunum var mı?

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Trabzon'u önümüzdeki haftaya erteliyoruz. Biraz kısa bir planlama oldu, onların daha iyi hazırlanması için perşembe ya da cuma...

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Önümüzdeki hafta tatil olursa?

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - İşte tatil de olsa gideceğiz önümüzdeki hafta çünkü Meclis tatil, daha rahat gidilir.

ELİF ESEN (İstanbul) - Aslında daha iyi olur, daha rahat yani Meclis perşembe günü çalışıyor, bizim buradan ayrılmamız zor ama önümüzdeki hafta olmazsa...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPUĐLU - unku bizim zamanımız kısıtlı, gideceğimiz başka yerler de var. O yüzden bu saha programlarını bir an evvel başlatmamız gerekiyor hem topluca hem grup olarak.
Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 16.45